

Grenseland

NR. 1-2016 • APRIL

Arrange-
menter fra
Askim til
Karlstad

HEST ER LIVET PÅ ÅSEBY

OPTIMISTEN OLAV THON

NYE E18 ENDRER ØRJE

80 DAMER SYNGER ABBA

GLADE BARNEHAGEBARN

ÅRJÄNGS GYMNASIESKOLA

VÄRLDENS BÄSTA GRANNAR

Grenseland

Marker

Innbyggere: 3.613
Areal: 413 km²
Fylke: Østfold
Kommunesenter: Ørje
Ordfører: Kjersti Nythe Nilsen (A)

Årjäng

Innbyggere: 9.799
Areal: 1.417 km²
Län: Värmland
Kommunesenter: Årjäng
Tettsteder: Töcksfors, Lennartsfors, Sillerud
Kommunstyrelsens ordførande: Daniel Schützer (S)

LEDER

Tid for samarbeid

Samarbeid er blitt et viktig ord i vår tid. Kravene til både kommuner og den enkelte øker. Samtidig er verden blitt mindre og mer urolig. Her i vår fredelige del av kloden er det fortsatt mye idyll, selv om utfordringene kan være åpenbare nok. En utfordring vi må forholde oss til er kravet om å få mer ut av hver krone. Derfor er det forandringer på gang. Både i det offentlige og ikke minst i mediene.

Isnart ti år har Avis Grenseland kommet lut i grenseområdene på norsk side. Først i Aremark, Marker og Rømskog. De siste årene kun i Marker. Men det blir et for snevert geografisk område. Marker kommune er selv i forhandlinger om å slå seg sammen med flere nabokommuner. Samtidig ligger Marker strategisk plassert inntil Sverige. Der blir markeringene værende, enten det blir storkommune eller ikke.

Marker og naboene i øst har aldri vært bedre venner enn de er nå. Derfor vil Avis Grenseland fra og med denne utgaven gjøre en kosmetisk endring av navnet og utvide sitt nedslagsfelt til også å omfatte områder øst for riksgrensen. Målet er å lage et norsk/svensk månedsmagasin med tilnærmet lik andel norsk og svensk tekst. Her skal alt blandes fordi vi er så heldige å forstå hverandres språk. Men ingen i Marker skal være i tvil om at Avis Grenseland lever videre – om enn med noen justeringer.

Avis Grenseland har vært et kjært lokalt medium i Marker. Store og små, unge og gamle har funnet både glede og nytte i en publikasjon som har hatt som mål å speile det positive i lokalsamfunnet. Med en særdeles lav redaksjonell terskel har alle kunnet få omtale av seg selv, noen man kjenner eller en aktivitet vi bryr oss om. Målet har hele tiden vært å bygge opp den lokale identi-

teten og selvtilliten. Slik skal det bli også i fremtiden, men nå er også svenskene invitert i det gode selskap. Marker skal fortsatt få sine superlokale og interessante reportasjer. Men heretter vil også Årjäng bli lagt «under lupen». Vi vil dessuten servere gode reportasjer og spennende saker fra området langs E18, fra Karlstad til bortimot Oslo. I dette området er det nesten ubegrenset med herligheter vi i dag vet for lite om.

For magasinet E18 Grenseland vil Marker/Årjäng være «verdens navle». Vi starter i midten. Så brer ringene seg utover, hovedsakelig langs hovedpulsåren E18. Så blir vi alle bedre kjent, og vi vil i enda større utstrekning kunne konsumere hverandres kultur, varer og tjenester. Eller bare pleie et godt og varmt menneskelig fellesskap. I dag vet vi skremmende lite om hverandre, selv om det bare er minutter mellom oss.

Grenseland fikk studenthjelp

Hedda Dehli Johansson (bildet) fra Ørje studerer media i Volda. Før påske var hun to uker i praksis i Grenselands redaksjon. Hedda satser først og fremst på en karriere innen film og filmproduksjon. Men både foto og journalistikk på hjemlige trakter kommer godt med som ballast på veien videre. Foto: Marthe Laurendz Jensen

GRENSELAND PÅ NETT

Etter nesten ti år kun som papiravis tar Magasinet E18 Grenseland nå også steget inn i den digitale verden. Nettsiden grenseland.eu åpner 18. april. Pdf-utgaven av magasinet blir å finne på nettsiden, og etter hvert vil sakene legges ut som ordinære nettsaker. Grenseland.eu vil etter hvert få egne sider med intervjuer, bildereportasjer, lesernes egne bilder, spennende videofilmer og videoreportasjer, kommentarer, gode reiselivstips, masse kultur, barn- og ungdomsstoff – og mye annet.

Papirutgaven av magasinet vil fortsatt være «flaggskipet» som distribueres til alle i Marker og Årjäng og gjøres tilgjengelig på strekningen Karlstad–Oslo. Men målet er at enda mange flere skal få ta del i vår spennende grenseregion. Da er nettet «et måste». grenseland.eu skal bli nettsiden som alle med et hjerte for Grenseland må innom.

Forside: D/S «Engbret Soot» ved brygga på Ørje Brug.
Foto: Øyvind Ottersen

Neste utgave kommer 1. mai

Magasinet E18 Grenseland er et norsk-svensk redaksjonelt magasin som dekker området mellom Oslo og Karlstad, med hovedvekt på grensekommunene Marker og Årjäng.

Utgitt av Provector Media AB og Grenseland Media AS
Redaktør: Øyvind Ottersen
Redaksjon: Tore Robert Klerud og Marthe Laurendz Jensen
Grafisk design: Byline AS
Trykk: VF Tryck, Karlstad

Annonser Norge:
Mobil 468 24 777
Annonser Sverige:
Mobil 070 533 55 37
mail: sten.kilander@gmail.com

Besøksadresse:
Storgata 5, 1870 Ørje
Telefon: +47 468 24 777
Epost:
oyvind.ottersen@grenselandmedia.no
Nett: grenseland.eu
Webdesign: Sami Zarraa

Et av de viktigste kravene for barnehagen som miljøfyrtårn er å være mye ute. Derfor er de det så ofte som mulig.

Fra venstre Johanna Sollie Rambøl, Sigurd Øistad Flote og Edda Larsdatter Jaavall.

Barna er flinke til å kildesortere søpla.

Miljøbarnehagen

Annen Etasje Barnehage er ett av kun to miljøfyrtårn i Marker kommune. Marker Sparebank er det andre. Å være miljøfyrtårn innebærer at man har en rekke bransjekrav som skal oppfylles.

MARTHE LAURENDZ JENSEN, TEKST OG FOTO. HEDDA DEHLI JOHANSSON, FOTO

Nå i april og mai skal barna i barnehagen være med på et nytt og intensivt tema, nemlig miljøvern. De har en rekke stikkord som skal inspirere til grønnere dager. Det er søppelrydding, kildesortering, gjenbruk, miljøvern, dyrevern og ikke minst samarbeid med foreldrene. Det kan være å bidra til å unngå tomgangskjøring og bruke matboks og handlenett i stedet for plastposer. I barnehagen er det også grønne hverdagsrutiner som blir overholdt hele året.

– Vi driver mye med kildesortering, og barna både kaster og ryd-

der opp etter seg hver dag, forteller barnehagestyrer Alison Dehli.

Et krav å være mye ute

– Et krav i dette prosjektet er å være mye ute. Det er veldig viktig for oss. Vi er ute så ofte vi kan. Hver uke benyttes naturområdene i nærheten.

Barnehagen er også forpliktet til å tenke gjenbruk. Det er også noe den virkelig gjør.

– Absolutt alt vi lager, fra gaver til pynt, er gjenbruk, sier Dehli.

Trim og trivsel

Disse kravene er også noe personalet har stor nytte av.

– Det er ekstremt lite fravær og utrolig god trivsel blant oss som

jobber her, forteller en storfornøyd Dehli. Hun tror at mye av dette har å gjøre med at de samles en gang i uka og trimmer. Blant annet går de turer.

– Denne ordningen har fungert veldig bra. Humor og glede blandet med fysisk aktivitet er ingen dum kombinasjon, sier hun.

Skikkelig mat

En annen del av prosjektet er sunn og variert kost. Hver torsdag kommer en kokk til barnehagen og lager masse forskjellig god mat til barnehagebarna.

– Det er veldig viktig at barna får ordentlig mat. Derfor koster vi på oss en kokk som kan lage skikkelig

mat, ettersom det blir dårlig med tid til å ordne dette selv, sier Dehli.

Kampanjer

Barna har også vært med på en rekke kampanjer. For en stund siden var det hundebæsj som sto i fokus. Da plukket de opp en hel haug som lå rundt i Ørje. De oppfordret også andre til å plukke opp etter seg. Lørdag 19. mars var det «Earth Hour» som sto i fokus. Da ble alle oppfordret til å slukke alle lys en time i løpet av dagen.

Siden 2009 er det kun banken og barnehagen som har opprettholdt kravene og kalt seg miljøfyrtårn i Marker. Nå oppfordres flere bransjer til å bli grønnere.

Årjängs gymnasieskola, den videregående skolen i Årjäng, er ikke veldig stor, men har et enormt fellesskap. Den er plassert midt i sentrum, mulighetene er mange, og skolen vil gjerne ha flere norske elever.

– Norske elever er hjertelig velkomne hit, sier Sonja Lundström ved Årjängs gymnasieskola. Hun ser gjerne at norske elever søker seg til den videregående skolen i Årjäng, bare tju minutter fra riksgrensen.

Liten skole med stort

MARTHE LAURENDZ JENSEN, TEKST
HEDDA DEHLI JOHANSSON, FOTO

Sonja Lundström er lærer i grafisk kommunikasjon på skolen. Hun ønsker også norske elever hjertelig velkommen til å studere her.

– Jeg håper virkelig at flere norske elever vil se mulighetene her i Sverige, sier hun entusiastisk.

Videregående

Gymnasieskolan er Sveriges svar på videregående. Årjäng kommune har altså sin egen videregående skole. Det er en treårig skole med eget program som kan være både yrkes- og studieforbedrende.

– Hvilke program har dere her på skolen?
– Det kommer faktisk helt an på hva elevene søker. Vi legger til rette for hva som er ønsket og populært. Vi er veldig fleksible. Hvis noen gjerne vil gå medieprogrammet, så kan kom-

munens barn- og utdanningsnemnd kanskje gjenåpne den utdanningen.

Det er dermed uforutsigbart både hvilke program som blir tatt i bruk og hvor mange elever det er i hver klasse.

– Det skjedde en gang at vi hadde kun én elev i en egen klasse, sier hun.

Flere valgmuligheter

Programmene elevene kan søke seg til i dag er blant annet:

- Fordonstekniska programmet, med inriktning personbil
  - El- och energiprogrammet, med inriktning elteknik
  - Samhällsvetenskapliga programmet, med inriktning betendevetenskap
  - Vård- och omsorgsprogrammet
  - Industritekniska programmet.
- Det siste programmet er å være lærling.

Medieprogrammet

Medieprogrammet var tidligere veldig populært på skolen i Årjäng, men har ikke blitt tatt i bruk de siste årene fordi ingen har søkt. Medier og kommunikasjon er derimot et svært populært program på Mysen videregående skole.

– Hvis flere nordmenn i stedet hadde søkt seg til Årjäng, hadde det vært positivt for oss. Vi har akkurat fått en ny rektor her på skolen, en rektor som har veldig lyst til å blåse liv i mediehuset igjen. Vi har mye utstyr som kan utnyttes langt bedre, forteller Lundström.

Varm lunsj med app

Lunsjsystemet i Sverige er selvfølgelig noe svenskene både er veldig stolte av og svært fornøye med.

– Det er en egen bespisningspersonal som ordner varm lunsj med salatbuffet til oss hver

Det er lenge siden mediehuset sist var i bruk, og utstyret bare venter på en anledning til å komme til nytte igjen. Den nye rektoren håper på ny og større interesse for mediefaget.

potensial

dag. Dette er selvsagt gratis, sier Lundström med et bredt smil.

Fram til nå har gymnasieelevne gått opp til Nordmarkens skole, der elever fra første klasse og oppover går, for å spise lunsjen sin. Nå arbeider gymnaset med å få til et system der elevene får sin lunsj på egen skole.

Sonja Lundström viser fram en egen app svenske elever har på telefonen. Appen fører til en tabell for hver skole. I tabellen kan elevene se hva slags mat de får til lunsj hver dag. Hver uke legges ny lunsjmeny ut. Det kan være alt fra spagetti med kjøtsaus, poteter, kjøttboller til suppe, grateng og mye annet.

– Ja, dette er luksus, sier Lundström seg enig i.

Skoledagen og studieturer

I dag er det cirka 350 elever på Årjängs gymnasieskola. De er her hver dag fra klokken 08.20 til klokken 15.00. Skoleåret begynner i midten av

august og avsluttes cirka en uke før midtsommer. Det er selvfølgelig også flere ferier i løpet av året, som høstferie, vinterferie og påskeferie. Klassene drar dessuten på studieturer.

– En gang dro alle skolens elever på tur til Göteborg. Det er mye positivt med å være en såpass liten skole, forteller Lundström.

Elevrådet er med på å planlegge disse turene. De har med seg en voksen, og de møtes regelmessig for å planlegge studieturer, temadager på skolen og ikke minst Lucia-feiringen.

– Akkurat nå er det en gjeng som planlegger å dra til London så fort skoleåret er over.

Varierte klasser

Undervisningsopplegget består i hovedsak av forelesninger og skjema med leksjoner. Alle har sin egen hovedklasse, men klassene går mye på kryss og tvers etter hvilket tema den enkelte eleven vil undervises i. Klassene med felles tema

har også felles undervisning. Det er dermed stor variasjon i både elever og klasser. Det er med på å skape et flott samhold på skolen. Alle kjenner alle.

Ønsker oss flere

– Å komme inn på skolen er ikke noe problem i seg selv. Det er godt med plasser, og alle er velkomne, sier Sonja Lundström.

For å søke til våre utdanningsprogrammer må man inn på nettsiden som heter Gymnasieantagningen för Värmlands län & Åmåls kommun. Er du usikker eller trenger hjelp, er det bare å ringe studie- og yrkesveilederen her på skolen, så skal det ordne seg å få en skoleplass.

– Det er dessverre ikke like mange norske elever her nå som det har vært tidligere. Vi håper nå at flere vil bli klar over at dette er en flott mulighet, avslutter Lundström.

Konsthall & Gastronomi på den värmländska landsbygden

Välkommen till vår unika miljö där kulturarv möter modern konsthall och landsbygd möter det urbana då bildas en atmosfär som gör Sliperiet till ett minne för livet.

Våra öppettider säsongen 2016:

Vernissage 5 maj kl.13-17.

Maj: to-sön. kl: 12-17.

Juni, juli & augusti: alla dagar kl: 11-18.

September: fre-sön. kl: 12-16.

Vi serverar lunch varje dag då konsthallen är öppen.

Större sällskap (minst 10 pers) kan boka guidad visning i konsthallen.

Mer info finner du på vår hemsida: sliperietborgvik.se eller ring: 00 46 70-555 51 74.

Urval av årets utställare:

Douglas Kirkland

Ingalena Klenell

JH Engström

Love Lundell

Hasse Persson

Astrid Sylwan m.fl.

SLIPERIET

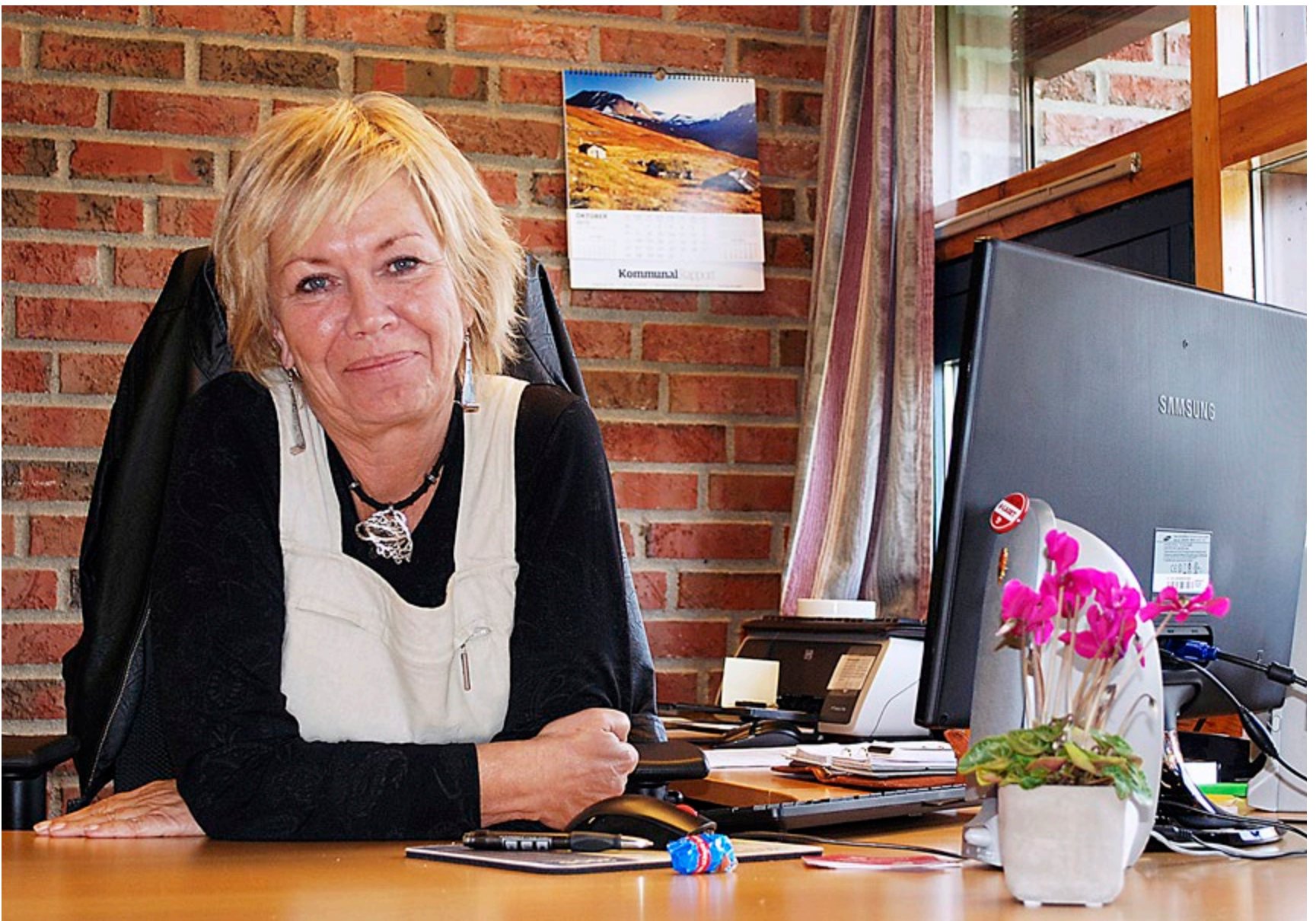

Vi kan Fritidshus

DÄRFÖR SKA DU VÄNDA DIG TILL OSS när det är dags att sälja fritidshuset. När kvällarna blir ljusare och gräset allt grönare är det många som börjar leta fritidshus för sommarens lediga dagar. Med andra ord ett perfekt läge för dig att sälja. Med lång erfarenhet av att förmedla fritidshus och ett av branschens största kundregister har vi koll på potentiella köpare från norr till söder. Vi vet vad de letar efter och kan hjälpa dig till en riktigt bra affär.

Gå in på svenskfast.se/fritidshus eller besök din närmaste bobutik så berättar vi mer. Välkommen till mäklaren med **Koll** på läget.

SVENSK FASTIGHETS FÖRME DLING

Kjersti Nythe Nilsen är Markers högsta politiska ledare. En vänlig, trevlig och omtyckt politiker som önskar att de goda grannarna i Norge och Sverige ska knyta ännu tätare band i framtiden. –Vi har så mycket vi kan samarbeta omkring men då måste vi lära känna varandra bättre, säger hon.

-Världens bästa grannar

Kjersti Nythe Nilsen är ordförande i Marker kommune. Ordförande i Norge motsvarar kommunalråd i Sverige. Marker och Årjängs kommun är mycket goda grannar. Men vi bör samarbeta ännu mer. Närheten vi har till varandra är en unik konkurrens fördel, säger hon.

ØYVIND OTTERSEN, TEXT OCH FOTO

Historiskt sett har det varit långt ifrån god grannsamja i Grenseland. Genom hundratals år har krig och ofred präglat regionen. Så sent som år 1905 var vi på randen av krig. Örje fort är ett konkret bevis på hur nära vi var. Men norrmän och svenskar löste problemen på fredligt sätt.

Och idag, 111 år senare är norrmän och svenskar bättre vänner än någonsin. Och tänk på det unika att vi kan besöka varandra när som helst, utan pass. Vi kan tala vårt eget språk och förstå grannens språk, både i tal och skrift. Vi är lika på många sätt, men även olika. Inga andra platser i världen finns motsvarande grannsamja med så bra förutsättningar.

Lite känt

– Vi har ett mycket bra förhållande med Årjängs kommun, ja Sverige generellt, säger ordförande Nythe Nilsen. Hon representerar Arbeiderpartiet, som motsvarar Socialdemokraterna i Sverige.

– Men trots att vi samarbetar mycket bra, är det flera saker vi kan göra bättre eller annorlunda.

Och speciellt viktigt är det att folk på båda sidor av gränsen lär känna varandra bättre,

i dag vet vi allt för lite om varandra. Vi har inte haft någon gemensam arena. Därför går invånarna på båda sidor om gränsen miste om många trevliga kulturarrangemang. Det händer mycket i Marker och det händer mycket i Årjängs kommun. Vi borde bli duktigare på att ta vara på varandras utbud och aktiviteter, säger hon.

Mer än handel

I många år har norrmän åkt till Sverige för att handla. Det är väl känt att några varor är billigare i Sverige och att utbudet kan vara både större och bredare. Men kursdifferensen präglar handeln. Just nu är den norska kronan svagare än på länge. Då blir det dyrare för norrmän i Sverige, men desto billigare för svenskar i Norge. Men detta varierar över tid och är oförutsägbart.

Men många svenskar, både längs gränsen och de som bor lite längre in i landet, vet att bilden är nyanserad. Handlare på norsk sida berättar om många svenska kunder. De söker allt från gott norskt bröd till speciella matvaror, god och billig fisk och skaldjur, målarfärg, cyklar och andra sportartiklar. Både norrmän och svenskar kan göra fina fynd i grannlandet.

Utveckla tillhörigheten

– Handel är en sida av saken. Här har vi mycket att utforska på båda sidor. Men för min del är det väl så viktigt att utveckla samarbetet mellan de båda länderna och utveckla lokalpatriotismen i regionen. Vi har mycket att lära av varandra och vi har många spännande ställen att besöka. Men då måste vi veta mer om varandra. En genomsiktighet är en förutsättning för att vi har något att hämta och något att bidra med, säger Kjersti.

– Både Marker och Årjängs kommun, och självfallet hela regionen mellan Oslo och Karlstad, kommer att dra nytta av en utveckling där vi kommer närmare varandra. En fortsatt utbyggnad av E 18 kommer att betyda mycket. Kanske får vi dessutom snart en ny snabbtågbana genom regionen. Det händer mycket spännande. Därför är det viktigt att vi stärker samarbetet över hela linjen. Inte bara när det gäller stora frågor, men även helt ned på individnivå. I Grenseland är det redan många norsk-svenska familjer. Några bor på den norska sidan och några på den svenska. Under historien har vi ingått äktenskap över riksgränsen. Marker och Årjäng – Norge och Sverige – är tätt knutna till varandra. Detta måste vi utnyttja på ett bättre sätt, till allas fördel, säger Kjersti Nythe Nilsen.

HOTEL ÅRJÄNG

RESTAURANG

Lunch Måndag - Fredag
Kvällsöppet Måndag - Lördag
Fullständiga rättigheter

AFTER WORK

Fredagar 17.00 - 20.00
Musikquiz 15/4

NATTKLUBB 22.00-02.00

Vårmarknad 23/4 18 år
Liveband 28/5 18 år
Sommarfest 4/6 20 år

www.hotelarjang.com · service@hotelarjang.com ·
0573-130 59

**BO HOS OSS PÅ
FIRST HOTEL RIVER C
SERVA BILEN PÅ**

FIRST

KARLSTAD CAR CENTER
BILVERKSTAD

**SERVICEPAKET MED ÖVERNATTNING FÖR TVÅ PERSONER
FRÅN 2499 SEK.**

VI HÄMTAR OCH LÄMNAR BILEN

 @RIVERHOTEL @FIRST HOTEL RIVER C

0046 54-22 22 20 - sale@riverc.se - firsthotels.se/riverc
Tage Erlandergatan 10, 652 20 Karlstad

Tryllekunstneren Chriss Chrissell kom til Marker rådhus for å underholde barna. Her får han hjelp av to av barnehagebarna til å utføre et paraplytriks.

Store og små koste seg under barnehagedagen i Marker rådhus.

Trylling og språk på Barnehagedagen

Endelig, 1. mars, var den store barnehagedagen her igjen. I år var det språkutvikling som sto i fokus, med slagordet «Les høyt for oss!».

MARTHE LAURENDZ JENSEN, TEKST OG FOTO

Barnehagedagen er en årlig markering der barnehagene viser frem sine aktiviteter. Budskapet er en barnehage av god kvalitet for alle barnehagebarn.

Hvert år i begynnelsen av mars samles alle barnehagene i Marker for å feire barnehagedagen. Det er de fire barnehagene Annen etasje, Grimsby, Tussilago og Øymark som bytter på å arrangere. I år var det Tussilagos tur.

Superfornøyde barn

– Barna pleier å være superfornøyde med denne dagen, forteller Grete Klund Ørken, som er eier og styrer for Tussilago Barnehage.

– De syns det er veldig morsomt å komme seg ut og gjøre noe annet, fortsetter hun.

– Det er også flott at alle barnehagene i kommunen kan møtes og gjøre noe felles.

I år er det trylling som står på tapetet. Tussilago inviterte en tryllekunstner til Marker rådhus. Han underholdt barna med triks og moro. De var helt «i hundre» under

hele forestillingen. Det var masse engasjement og jubel. Alle barna var blant annet med på å blåse vekk prikkene som dukket opp på tryllekunstnerens tryllestav. To av barna fikk til og med komme opp og hjelpe til med tryllekunstneren. Dette var selvsagt veldig morsomt. Etter forestillingen var det klart for mat til alle de 150 barna som var til stede. Maten var sponset av de lokale matvarebutikkene Rema 1000 og Coop Prix.

Vise seg frem

Formålet med barnehagedagen er at barnehagene skal vise hva de står

for og hva de gjør. Lek, læring og omsorg er grunnleggende. Noen barnehager har også dørene åpne slik at folk kan se hvordan de har det. Denne gangen handler barnehagedagen om å sikre barn en god språkutvikling med stor vekt på å lese høyt for barna.

– Bøker blir brukt mye i barnehagen, så mens vi er her skal barna få lov til å se på, sier Ørken.

Det er utdanningsforbundet som er hovedarrangør for denne dagen, som blir markert i hele landet. Med lokalt er også Delta, Fagforbundet og Marker Sparebank.

På självaste skärtorsdagen var det ordinarie skolgång för eleverna i Töcksfors. Men för fjärde klass var det lite speciellt. Eleverna turades om att betjäna påskståndet där man sålde kakor och godis till förmån för Lisebergsresan om två år. Från vänster Viktor Jonasson, Agon Berisha och Edison Zeqiri.

Bäst i hela Sverige

Eleverna i fjärde klass Töcksfors Skola är bäst i hela Sverige. Bäst på att förklara vattnets kretslopp. Det gav 10 000 kr till klasskassan.

ÖVIND OTTERSEN, TEXT OCH FOTO

Vi deltog i en vattenkretsloppstävling, berättar Viktor Jonasson. Tillsammans med klasskamraterna Agon Berisha och Edison Zeqiri sitter han utanför Konsum, mitt i Töcksfors centrum. Klassen har en påskbasar, och de tre killarna har nu arbetspasset. Om en stund tar tre andra över och så går skoldagen vidare. För i Töcksfors är det skola till och med på skärtorsdagen. Påsklovet sparar man till dagarna efter helgen.

Bäst av 160

160 klasser från hela Sverige deltog i tävlingen som gick ut på att bäst förklara hur vattnet uppför sig och hur viktigt det är för allt liv.

– Vi berättade om vattnets kretslopp för skolans tredjeklass och så skickade vi in vårt föredrag. Efter en stund kom beskedet; vi var bäst av alla fjärdeklassarna i hela Sverige! Och vi vann 10 000 kronor, säger de strålande grabbarna.

Till Liseberg

Det stannar mycket folk för att köpa kakor och annat godis av de tre driftiga killarna. Allt på bordet är hemlagat.

– Föräldrarna ställer upp, bakar kakor och tillverkar mycket fina saker som kan säljas, och folk är duktiga på att ställa upp. Det blir mycket pengar i kassan i dag, säger Maria Jonasson. Hon är föräldrare-

presentant i påskståndet.

–Ja detta är riktigt trevligt. Det är viktigt att föräldrarna ställer upp, säger hon.

– Vad ska pengarna användas till?

– De går in i klasskassan, svarar grabbarna.

– Vi har många arrangemang också för att få in pengar till den

stora klassresan vi ska ha till Liseberg i sjätte klass.

Använda batterier

I tillägg till försäljningen av påskgodis, klirrar det allt som oftast i en stor plasthink. Där kan folk slänga begagnade batterier.

– Detta är också en tävling för alla landets fjärdeklassare. De som

samlar in flest begagnade batterier kan vinna surfplattor. Dessutom kommer de bästa i regionen att vinna biobiljetter.

– Vi ska försöka att vinna den tävlingen också. Men viktigast är det att samla in batterierna så att de inte hamnar i naturen, säger de duktiga killarna från Töcksfors skola.

SÄKER HET

ÄR KUNSKAP OM HOT OCH RISKER OCH HUR
DE KAN FÖREBYGGAS OCH UNDVIKAS.

Förebyggande säkerhet är en färskvara som behöver få en tydligare plats i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Neidre Konsulting hjälper företag och organisationer med åtgärder inom säkerhetsområdet. Med utgångspunkt från er verksamhet utför vi riskinventeringar, förbättringsarbete och behovsanpassade utbildningar.

Genom tydligare regler och rutiner höjer vi säkerhetsmedvetandet till en tryggare och säkrare arbetsmiljö.

Kontakta Neidre Konsulting för mer information:

www.neidre.se

På stall Åseby er det klart for nok en runde med rideleirer til sommeren.

Henriette Strøm brennende engasjement for hest har ført til en oppnådd drøm og et levebrød. Den energifulle jenta fra Ørje har et pågangsmot av de sjeldne og en viljestyrke uten like. Hennes sterke hobby har utviklet seg til noe det faktisk er mulig å leve av.

Henriette Strøm med sin egen hest Zaragossa.

Hesteentusiasten på

MARTHE LAURENDZ JENSEN, TEKST OG FOTO

På Stall Åseby er det fullt kjørt fra morgen til kveld. Gården ligger like utenfor Ørje sentrum, og her kryr det av muligheter for de hesteinteresserte.

Til sommeren har Henriette Strøm (32) store planer for den yngre generasjonens ryttere. I hele fire uker vil det være rideleire med overnatting, mat, underholdning og ikke minst masse moro med hestene. Det er Henriette selv som arrangerer dette og sørger for at det er gøy for alle som er med.

Mange er påmeldt

– Det er allerede mange som har meldt seg på til sommeren, så jeg håper ingen venter helt til siste liten med påmelding, sier Strøm og forteller at hun har fått masse positiv respons for leirene sine. Det har kommet barn fra både Oslo, Hamar og Sverige på rideleirene, og Henriette

håper at det blir like stor variasjon av deltakere i år.

– Det blir leir for barn fra 8 år og oppover i uke 26., 27. og 28., og det er plass til 10–15 hver uke. I år har vi også et helt nytt tilbud for dem som er hakket eldre og gjerne satser litt på ridning. Dette er torsdag til søndag i uke 25 for 15 år og oppover. Her vil det være fokus på konkurranseriding for den sportslige rytter. Det vil også komme en gjestetrener i løpet av helgen, sier Henriette.

Masse action

– Jeg håper mange er interesserte, og jeg er helt sikker på at dette blir kjempebra, sier hun.

Det er med andre ord alltid action med denne hestejenta. En vanlig dag starter med føring halv ni på morgningen, etterfulgt av utslipp av hestene, møkking, middagsføring, deretter er det trening av hestene og til slutt innslipp og kveldsføring.

– Det er i grunnen full rulle fra åtte til åtte,

sier hun. Det hender i tillegg at hun reiser bort til andre staller og instruerer ryttere der.

En lang reise

Å komme dit hun er i dag har vært litt av et prosjekt. Hun har vært sju år borte fra hjembygda, familie og kjæreste.

– Jeg har vært veldig heldig som har fått så mye støtte hjemmefra, forteller Henriette, som hele tiden har vært svært bestemt på å få dette til. Hun har bodd tre år i Nederland, hvor hun oppnådde trinn 2 i nivåer for instruktører. Hun bodde i Portugal i ett år. Der drev hun med PRE-hingster. Hun gikk på rytterlinja i to år i Sogn og Fjordane. Det er dermed tilridning av hest og instruktør-yrket som er Henriettes spesialitet.

Krevende

– Det er klart det er krevende med tilridning. Det er mange utfordringer, men aller mest spennende, forteller Strøm.

Tilridning av hest går ut på å gi hesten grunn-

Henriette sørger for full action på stallen. Hun både instruerer på bane og sørger for hyggelige turer i skog og mark.

Stall Åseby

opplæring. Henriette lærer altså unghester fra tre år og oppover det grunnleggende innen ridning. Hesten er der i omlag en måned, og deretter tar eieren over opplæringen av hesten. Man skal med andre ord være tøff og ha bein i nesa for å takle den oppgaven Henriette har tatt på seg.

– Jeg lærer noe nytt hver gang, ettersom ingen hester er like, forteller Henriette, som synes dette er ekstremt spennende.

Henriette har to hester selv, fosterdatteren har også sin egen hest, og fire bokser blir leid ut. Det er dermed full stall og et flott miljø på gården.

– Det er masse trafikk på gården og veldig sosialt. Samtidig er det rolig og behagelig for dyra å være her, sier Henriette, som har en stor lidenskap for dyr.

Godt hestemiljø

– Hestemiljøet i Ørje er generelt veldig bra. Vi har en egen rideklubb som har blitt veldig aktiv.

Her har jeg selv vært varamedlem. Nå er jeg med i valgkomiteen. Folk viser stor interesse, og det er mange aktive ryttere, sier Henriette, som også er veldig glad for at såpass mange Ørje-barn er med på rideleirene hennes og benytter seg av tilbudet.

Henriette Strøm har holdt på med rideleire i 13 år og har ingen planer om å gi seg. I tillegg til rideleir har hun vært instruktør på Nordmarkens ridklubb i Årjäng, hvor hun hadde privat-timer til opptil sju elever i en periode på to år.

– Jeg håper det kommer flere fra Sverige på rideleirene mine i sommer også, sier Strøm som også er veldig fornøyd med hesteentusiasmen på den andre siden av grensen.

Masse god hjelp

Det har krevd mye innsats å komme dit Henriette er i dag.

– Familien og kjæresten min har vært til enormt stor hjelp, forteller hun.

– De har støttet meg hele veien.

Henriette bor med kjæresten sin på gården. Der har de så å si gjort nesten alt selv. De har bygd både stallen og ridebanen, og huset hadde stått ubebodd i nesten 50 år. Stabburet er det også gjort masse med. Dette har blitt tilholdsstedet for leirdeltakerne på sommeren. På gården er det også mulig å få til en skikkelig bursdagsfeiring. Da sørger Henriette for at bursdagsbarnet får en storslagen dag. Det har vært orientering på jordet, grilling og ridning.

– De som har vært med på dette, har hatt stor glede av det, forteller hun.

– Det er dessverre ikke bursdagsfeiring som blir høyest prioritert lenger. Det er så mye annet som krever tid. Med fosterdatteren vår i hus blir det en bursdagsfeiring hver dag, sier hun og ler.

– Dette kan virke en smule slitsomt?

– Slitsomt? Nei! Tungt kan det være, for det er mange styrkeøvelser i dette miljøet, men ikke slitsomt. Det er ingenting som er slitsomt så lenge det er gøy, avslutter Henriette Strøm.

God nyhet til deg som er under 35 år og skal forsikre boligen din!

Forsikrer du boligen din hos oss i 2015, spanderer vi sikkerhetspakken vår på deg.

Pakken inneholder:

- el-kontroll, utført av sertifisert montør (forutsetter utbedret og godkjent anlegg)
- brannslukkingsapparat (6 kilo, skum)
- tre seriekoblede røykvarslere med display
- brannteppe
- guidelight (rømningslys, nattlys og lommelykt i ett)
- personlig rådgiver

Tilbudet gjelder kontorene våre i Mysen, Ørje, Hobøl og Rakkestad.

Ring oss på 03100 eller se gjensidige.no/iaa

Gjensidige

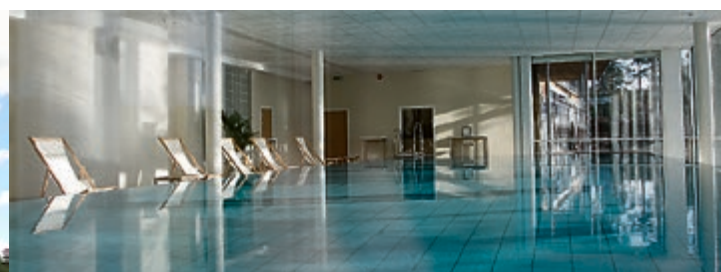
NORGESFOR
ØST

BESØK VÅRE BUTIKKER:
Vi selger alt i hageutstyr, hundefor, kattefor og driftsmidler til landbruket

SLORAFOSS Telefon: 63 85 46 60	ØRJE , Haldenveien 71 Telefon 69 81 49 40	TRØGSTAD Telefon: 69 82 43 00
--	---	---

www.norgesfor.no

Norges vakreste innenlands spa- og konferansehotell

Kun 1,5 time fra Oslo og Gardermoen.
Moderne kurs- og konferansefasiliteter i fantastiske omgivelser. Våre samarbeidspartnere skreddersyr spennende aktiviteter for dere, hvis ønskelig.
La din bedrift bli en del av den gode atmosfæren.
Vi ser frem til å kunne ønske dere velkommen hit til oss.

Rømskog Spa & Resort

Event - konferanse - spa

Ta kontakt for et godt tilbud

booking@romskogspa.no

www.romskogspa.no

Tlf. +47 69 00 25 80

Gerd Sætra er en av fire som hjelper elevene med leksene. Elevene selv er storfnøyd med ordningen og liker å gjøre leksene i selskap med flere venner.

Røde Kors ønsker å fortsette med leksehjelp

Marker Røde Kors er til stor hjelp både for barn og foreldre ved å bidra med leksehjelp. De rigger seg opp i Marker rådhus hver mandag mellom klokken kvart på ett og kvart på tre. For at dette tilbudet skal være mulig å opprettholdes trengs det mer hjelp.

**MARTHE LAURENDZ JENSEN,
TEKST OG FOTO**

– Vi ser behovet for leksehjelp. Vi vil også at så mange som mulig skal gjør leksene sine og at de skal ha et sted å få gjort dem, forteller Egil Refsti, som er representant for Marker Røde Kors sammen med Mette Therkelsen. Begge ser at dette tilbudet er veldig gunstig for ungene og godt for foreldrene som får litt fri fra leksehjelpen hjemme.

Trenger leksehjelpere

Sammen med Refsti og Therkelsen er det kun to til som er med som leksehjelpere. Det er Gerd Sætra og Tove Klund. Å være fire stykker fordelt på om lag tretti barn en gang i uka kan skape en del belastning på de frivillige.

– Det er et godt spørsmål hvor lenge vi vil holde på, sier Gerd Sætra.

– Vi er veldig få, og vi hadde virkelig trengt avløsning en gang iblant.

– Siden tilbudet er veldig ønsket og populært, vil vi selvfølgelig fortsette med dette, men da håper vi at noen flere er villige til å ta i et tak, sier Refsti.

Fornøyde barn

Barna selv sier de er storfnøyd med ordningen. De pleier å kose seg på leksehjelpen og synes det er mye morsommere å gjøre lekser sammen med vennene sine. Det er kanskje den største grunnen til at barna selv mener at dette er et veldig bra tiltak. Det passer også perfekt med busstidene for dem som må ta skolebuss hjem. Deltakerne på leksehjelpen får frukt, kjeks og drikke, noe som blir sett på som et ekstra stort pluss.

Ettersom skolen allerede har et tilbud for tredje, fjerde og femte trinn har Røde Kors valgt å ha fokus på sjette og sjuende trinn. De mener at dette er minst like viktig. Personlig får de som hjelper til veldig mange positive tilbakemeldinger, og deres største utbytte av dette er å føle seg nyttige og samtidig bidra til et bedre lokalmiljø.

Opprinnelig fikk de ideen fra Røde Kors i Hobøl som hadde leksehjelp for de yngre. Dermed startet Røde Kors Marker opp for de yngste på skolen. Ettersom de fikk tilbud om leksehjelp på skolen etter hvert, gikk man over til 6. klasse. Tilbudet ble populært, og Røde Kors fikk forespørsel om

Mette Therkelsen (fra venstre), Egil Refsti, Gerd Sætra og Tove Klund er leksehjelpere i Marker. De vil gjerne ha med seg flere.

de også kunne hjelpe 7. klasse med lekser. De ville selvfølgelig hjelpe så mange som mulig.

Meld deg som frivillig

Det er over hodet ingen problem å melde seg som frivillig. Per dags dato har de som bidrar i leksehjelpen utdanning som lærer, ingeniør og fottapeut. Det kreves ingen stor utdanning eller formell kompetanse for å hjelpe til ettersom alt

som skal læres bort allerede står i lærebøkene.

– Det kan bli veldig skummelt hvis noen finner på å trekke seg ut. Vi er ganske sårbare, sier Sætra.

De frivillige har veldig lyst til å fortsette og skal i hvert fall holde på ut semesteret. Skal tilbudet vare enda lenger, noe som er svært ønskelig, trengs mer hjelp. Derfor er det bare å håpe at mange melder seg til tjeneste.

Olav Thon er ganske ofte på besøk i Töcksfors. Her holder han en interessant tale til mange tilhørere under Grensemessen i november 2014.

Olav Thon er i gang med planleggingen av en **ny, stor satsing** i Karlstad. Der blir det både kjøpesenter og hotell. Fra før har Thon kjøpesentre i Charlottenberg, på Nordby og i Töcksfors, som nå skal utvides. Og selvsagt mange steder i Norge. – Det er et stort potensial i grenseregionen, sier Thon.

Olav Thon – rik, jordnær og

Vi treffer den blide, jordnære og særdeles hyggelige mannen på hans kontor i Stenersgata i Oslo sentrum. Fint, men slett ikke overdådig. Olav Thon er ingen jålebukk. Selv om økonomien skulle tilsi at han kunne vært den største jålebukken av dem alle. Men tvert imot. I sin ikoniske røde strikkelue snobber han nedover. Lua er blitt hans varemerke, antijåleriet det samme. For Olav Thon er det resultatene, det han skaper for andre, som er viktig. Ikke personlig luksus.

Blant de rikeste

Olav Thon er en av Norges rikeste personer. Han er hovedaksjonær i Olav Thon Eiendomsselskap, et selskap med store interesser i den norske eiendomsbransjen. De senere årene har han satset stort også i Sverige.

Thon eier Olav Thon Gruppen, som er en gruppe selskaper med ulike virksomheter innen eiendom, hotell- og restaurantdrift, varehandel og industrivirksomhet.

– I en alder av nesten 93 år har du fortsatt store ambisjoner. Jobber som en unggutt og har en finger med i det meste. Hvorfor denne storsatsingen i Sverige?

– At Norge valgte å stå utenfor EU skapte en unik situasjon. Grensen markerer skillet mellom Norge og resten av Europa.

– Jeg er en optimist – spesielt når det gjelder grenseområdet mellom Norge og Sverige. Grenseområder generelt er viktige. Se bare nedover i Europa. Sveits-Italia, for eksempel. Her hos oss har vi gode forutsetninger for et utmerket samarbeid over grensen, sier Thon.

Unik situasjon

– At Norge valgte å stå utenfor EU skapte en unik situasjon. Grensen markerer skillet mellom Norge og resten av Europa. Det gir uante muligheter sett fra begge sider.

Nordby ved Strömstad er Olav Thons største kjøpesenter ved grensen. Her har økningen siden starten vært formidabel. Men mye kan tyde på at man der nærmer seg toppen. At grensen bokstavelig talt er nådd. Kanskje. For fortsatt tror Thon at også Nordby har flere muligheter. I Charlottenberg ved Kongsvinger er kjøpesenteret også i god utvikling.

– Men det er i Töcksfors økningen har vært mest markant. Og det er der jeg ser det største utviklingspotensialet akkurat nå. Omsetningen har økt hvert år siden starten for ti år siden. Nå planlegger vi en stor utvidelse av senteret i Töcksfors. Byggingen starter ganske snart.

Bra for begge land

– Har du ingen betenkeligheter med at du som nordmann lokker egne landsmenn til Sverige for å handle billig?

– Nei, det blir helt feil problemstilling. For å ta Töcksfors. Grenseovergangen ved Ørje er landets nest største. Med utbyggingen av E18 mellom Oslo og riksgrensen, og forhåpentligvis videre til Karlstad etter hvert, vil hele regionen få et løft. E18 vil bli viktigere enn før. Det vil igjen bety at hele regionen, på begge sider av grensen, vil ha glede av økt aktivitet. Når E18 står ferdig, er Oslo bare én time unna. Og får svenskene fart i E18-utbyggingen, vil det ta bare en time videre til Karlstad.

– Du mener altså at din satsing på svensk side er til det gode for både Ørje, Marker og Norge?

– Absolutt! Når aktiviteten øker i regionen, vil alle dra nytte av det. Vel og merke hvis aktørene ser potensialet og ikke bare leter etter problemer. Jeg har hatt mange samtaler med kommunaledelsen i Marker. Der har de en positiv og offensiv holdning. Jeg ser ingen konflikt mellom satsingen i Töcksfors og det som skjer på norsk side. Vi bør samarbeide.

Skal du ta bilde av meg? Da må jeg jo finne frem lua mi, sier Olav Thon, som må innrømme at han har flere av samme slaget på lager. – Må ha noen i reserve. Man vet jo aldri, sier han med sitt bredeste smil. Her sammen med Kjell Ericsson, som er Thons høyre hånd i saker som angår Sverige.

glad i grenseregionen

de. Så blir det vinn-vinn for både Norge og Sverige, sier Olav Thon.

Muligheter

– Hva gjør vår grense så spesiell?

– Som jeg sa, det er EUs yttergrense. Avgiftspolitikken er forskjellig. Beskatningen i EU er annerledes. Sukker og alkohol, for eksempel. Det gir seg kraftige utslag på slike varer. Selv om Sverige skiller seg ut i EU med sitt Systembolag.

– Med kursendring og fall i oljepri-sene har ting endret seg i det siste. Ser vi slutten på grensehandeleven-tyret?

– Nei, helt sikkert ikke. Jeg tror denne situasjonen vil vare i massevis av år fremover. Endringer vil det bli, men i det store og hele vil handelen over grensen bare øke. Forhåpentligvis vil også svenskene se verdien av en økt tilnærming til Norge, sier Olav Thon.

Skapertrang

– Hvorfor denne iveren etter utbygging, oppkjøp og satsing både innenlands og i Sverige. Du har penger nok, er godt voksen og vel så det. Hva med noen år i hengekøya i stedet?

– Det er veldig moro å komme til Töcksfors. Alle skal hilse på. Jeg føler meg verd-satt, og jeg tror virkelig at folk føler at det vi har fått til er til det beste for lokalbe-folkningen.

Olav Thon smiler bredt. Har hørt argumentene utallige ganger før. Det er nesten så vi forventer at han blir litt irritert. Men Olav Thon er bare et stort smil. Han setter seg til rette. Tar en slurk av kaffebruset, tygger en Thon-sjokolade og sier:

– Jeg elsker å skape noe. Det er veldig moro å bygge opp et lokalsamfunn. Ta Töcksfors, for eksempel. Det er det svenske tettstedet som ligger nærmest Oslo. Ikke helt uvesentlig for meg da senteret ble etablert. Og jeg ser fortsatt et stort potensial. Jeg ser at folk liker satsingen, og jeg bruker lokale aktører. I Töcksfors er det et firma som heter Nordmarkens Fasader. Jeg bruker dem til alt glassarbeid på alle våre kjøpesen-tre. Og Flexit på Ørje, med avdeling i Töcksfors, er en stor leverandør av ventilasjon. Lille, søvnige Töcksfors er blitt et pulserende sted som fortsatt har store utviklingsmuligheter. Kanskje kan det bli en viktig by etter hvert. Uansett er det veldig moro å se at vi får til utvik-ling, og jeg tror Töcksfors er dobbelt så stor om ti år. Jeg håper at man på norsk side ser verdien av dette. Ikke minst har Ørje et stort potensial. Men vi må grad-vis bygge ned grensehindringene og

samtidig se ulikhetene som utfordringer og ikke som hindringer for økt handel og samkvem.

Lokal helt

Olav Thon er nærmest å regne som en lokal helt i Töcksfors. Han er ofte på besøk. Da gjerne i tospann med sin gode venn og medarbeider Kjell Ericsson, tidligere ordfører i Årjäng, riksdagsmann og født, oppvokst og bosatt i Västra Fågelvik.

– Det er veldig moro å komme til Töcksfors. Alle skal hilse på. Jeg føler meg verd-satt, og jeg tror virkelig at folk føler at det vi har fått til er til det beste for lokalbefolkningen. Ikke bare gir det økt aktivitet, men også bedre økonomi og ikke minst mange arbeidsplasser, sier Olav Thon.

– Men intet tre vokser inn i him-melen?

– Nei, men her vil det vokse en god stund til. Ingen fare. Vi må være opti-mister og satse offensivt. Som jeg sa; jeg er generelt optimist på grenseregionens vegne.

Amerikanske Eileen Engebretsen bor i Ørje, har musikkutdannelse fra flere universiteter og har sunget opera på noen av de største verdensscenerne. I rådhusets kultursal sang hun et par vakre sanger og viste hva som bor i henne.

Massivt kulturliv i Marker

VÅR JOTUN UTOMHUSFÄRG
inneholder gott om mögelmedel
enligt norska lagar.

Visir UTEGRUND
EXTRA- 849:-
PRIS /10 liter hink

5 goda anledningar att välja OPTIMAL

- Suverän färg, glans o. hållbarhet
- Långa underhållsintervaller
- Bäst mot mögel
- Håller huset vackert år efter år
- Sänkta priser

Från **1.098:-** /10 liter hink

Trött på att behandla terrassen varje år!

Trebitt Terrassebeis
Finns i över 20 nyanser. En strykning – 3 års paus 3 l. **398:-** färdigbruten

Vi säljer även
och till bra priser!

ÖPPETTIDER: Mån–fre 8.30–17.00 • Lör 9.00–13.00
Priser i norska kronor

Kulor
SENTRUM FARGE OG GAVER fd Tepper og Miljø
Storg. 56, 1870 Ørje. Tel. 0047-69 81 14 70

Sound of Sisters er en kulturell kraft i Marker.

Tidligere i vinter inviterte kulturlivet i Marker til en hel dag med lokal kultur. Dagen viste at mange år med satsing på kultur har gitt resultater i Marker. Det var rett og slett imponerende å se hva den lille kommunen kan by på av flott kultur.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Her var små barn med stort talent. Her var rutinerte amatører med kvalitet i massevis. Og her var profesjonelle aktører som viser at også Marker kan by på kultur av ypperste merke.

Eileen Engebretsen

Den amerikanske operasangerinnen Eileen Engebretsen er et eksempel på det siste. Hun har sunget på noen av verdens største scener. De siste årene har hun bodd på Ørje, med lokal mann og barn. I Marker rådhus sang hun et par flotte sanger, med en stemme som tok pusten fra de fleste.

Sound of Sisters

Jentene i Sound of Sisters fyller opp både rådhus og kirkerom før jul hvert eneste år.

Under kulturdagen viste de hvorfor.

Fra det øvrige programmet kan vi nevne følgende deltakere, hvilket viser både bredde og variasjon i uttrykkene:

Ørje kirkes barnekor, mat fra Ungdommens kulturhus (UKH), filmproduksjon fra UKH, musikk fra UKH, trubaduren Trygve Skaug, Hellebekk, piano og gitar fra kulturskolen, Yellow Fellow, Elisabeth Bjerkedal og Generation 3 – begge fra Ungdommens kulturmønstring, Simen Gunneng, Ødemark, Anneli Sollie, Sootspelet, Andreas og Lars, All over night og Kråkkets.

Lars Johansson

Konferansier og kulturell drivkraft for arrangementet var Lars Johansson – nær sagt selvfølgelig. Han har en finger med i det aller meste som skjer av kultur i Marker.

Må skape møteplasser

Karlstads to sterke menn på ordfører Nissers kontor. Kommunstyrelsens ordförande Per-Samuel Nisser (sittende) og vice ordförande Anders Knappe i Sveriges Kommuner och Landsting. – Selvfølgelig ønsker vi et enda tettere samarbeid med Norge, sier de.

I Karlstad, Värmlands «hovedstad», er man bevisst på at nærheten til Norge er viktig. – Det jobbes kontinuerlig med å øke tilnærmingen til nabolandet. Men for å lykkes enda mer må vi skape flere møteplasser.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Det sier Karlstads to sterke menn. Vi treffer dem på ordførerens kontor, høyt oppe i byens flotte konferansesenter i sentrale Karlstad. Tidligere riksdagsmann og nå ordfører Per-Samuel Nisser og Anders Knappe, tidligere ordfører i Karlstad og leder for Sveriges Kommuner og Landsting. Nå er han nestleder i samme organisasjon. Både Knappe og Nisser er moderater, det vil si at de representerer Moderaterna, som er norske Høyres søsterparti i Sverige.

En liten storby

Karlstad er med sine snaut hundre tusen innbyggere ingen storby. Men byen har et slags storbypreg, og det er udiskutabelt et viktig knutepunkt i vestre Sverige. Beliggenheten som kystby til Europas nest største innsjø Vänern er idyllisk og gir mange muligheter.

Nærheten til Norge er både viktig og strategisk. Mens store deler av Sverige, med Stockholm i front,

orienterer seg østover og sørover, må Karlstad i tillegg orientere seg mot vest.

– Norge er viktig for oss, sier Anders Knappe.

– Oslo er den nærmeste hovedstaden. Vi har tre viktige flyplasser i vårt nærrområde. Det er selvsagt vårt Karlstad Airport, men også Gardermoen og Rygge, sier han.

– Har Karlstad-regionen vært flink nok til å tiltrekke seg oppmerksomhet fra Norge?

– Vi kan alltid bli bedre, men mange nordmenn reiser til Karlstad. Ikke minst i helgene. Da er det godt belegg av nordmenn på våre hoteller. Ikke minst fordi Karlstad er en kulturby. Vi har mer enn fem hundre betydelige kulturarrangementer hvert år, sier Per-Samuel Nisser.

Møteplasser

– Nordmenn har en tendens til å orientere seg sørover langs E6 til Svinesund, Göteborg og videre mot København. Hva vil

Karlstad gjøre for å ta noen flere biter av den kaken?

– Vi ønsker et tettere samarbeid med Norge. Både for næringslivet og for folk flest. Vi må bygge ned ulike hinder, og vi må gjøre reisetiden kortere. Derfor er det gledelig at E18 bygges ut på norsk side. Forhåpentligvis kommer vi snart etter på svensk side. Det jobbes også godt med planer om et høyhastighetstog, sier Anders Knappe.

– Parallelt med dette må vi skape flere møteplasser. Det er viktig at vi klarer å formidle til Norge at Karlstad og hele regionen er et attraktivt sted å besøke eller kanskje også etablere seg. Enten for å bo eller for å drive business. Vi har allerede mange norske virksomheter. Men det er selvsagt plass til flere, både bedrifter og nordmenn, sier ordfører Nisser.

– Hvorfor kan det være smart av en norsk bedrift å etablere seg i Karlstad, eller Sverige for den saks skyld?

– Fordi det kan være helt avgjø-

rende å være der man «gör affärer», sier Knappe.

– Norske bedrifter som handler mye med Sverige, vil ha store fordeler av å være på plass der markedet befinner seg.

– Det gjelder også den andre veien?

– Selvsagt. Mange svenske bedrifter har et viktig marked i Norge. Mange norske og svenske bedrifter samarbeider godt, men her kan vi naturligvis gjøre enda mer.

Bør videreutvikles

– Bør Karlstad satse enda mer på relasjonen til Norge? Det er forbausende mange nordmenn som vet lite eller ikke noe om verken Karlstad eller Värmland.

– Vi gjør mye i dag, men det er klart vi må øke innsatsen. Norge er viktig for oss, og da må vi gjøre oss bedre kjent hos nabolandet, som tross alt bare er halvannen times kjøring unna, sier Karlstads to sterke menn Per-Samuel Nisser og Anders Knappe.

Finn din lokale håndverker og leverandør!

Oddmund Krosby

Alt innen grunnarbeid

Adresse: Fjelltun, 1870 Ørje
Telefon: 906 24 155
Epost: o.krosby@frisurf.no

Thor Mauritzen

Graving

Telefon: 913 01 385

Gunnars Snekkeri

Trappesnekker

Gunnar Halsberg
Adresse: Skogheim, 1870 Ørje
Telefon: 976 08 320
Epost: gunnars.snekkeri@halden.net

Ovnskroken

Salg av ovner/ildsteder, muring (peiser, brannmur, forblending), piperehabilitering

Trond Berger
Bergerkroken 40, 1870 Ørje
Telefon: 63 85 51 66
Epost: postmaster@ovnskroken.no

Byggmester Jens Frøne

Bygg og dykkertjenester

Adresse: 1870 Ørje
Telefon: 905 61 372
Epost: jensfrone@yahoo.no

Tømrmester Øyvind Berger

Tømrer og murer

Adresse: Anonby, 1870 Ørje
Telefon: 915 80 182

Malermester Studsrud

Dekorasjonsmaling, flislegging, gulvlegging, tapet, generell maling utvendig og innvendig, liftutleie, interiørkonsulent

Adresse: Sletta 11, 1870 Ørje
Telefon: 69 81 14 88. Epost: post@studsrud.no
Web: www.studsrud.no

Granli Rør

Rørlegger

Adresse: Nesveien 20, 1870 Ørje
Telefon: 69 81 12 71 - 90 91 42 32
Epost: Stig-erik.granli@granliror.no

Syversen Snekkeri

Kjøkken, bad, garderober, møbler, bokhyller (inventar)

Adresse: Sletta, 1870 Ørje
Telefon: 69 81 35 35
Epost: post@syversen-snekkeri.no
Web: www.syversen-snekkeri.no

Marker El-installasjon

Elektrisk installasjon i boliger, hytter, fritidseiendommer, mindre industribedrifter, forretninger og i landbruket

Adresse: Sletta 11, 1870 Ørje
Telefon: 69 81 30 15 - 982 46 192
Epost: bjorn@markerel.no

Tømrmester Egil Gåseby

Alt innen tømrerarbeider/snekking, har gårds-sag og høvleri (restaurering, driftsbygninger)

Adresse: Gåseby, 1870 Ørje
Telefon: 916 83 721

Kjell Arne Krog

Alt innen bygg og rehabilitering

Adresse: Markveien 2, 1870 Ørje
Telefon: 917 11 226
Epost: kakrog@hotmail.com

Bjørn Vidar Jørgensen

Alt innen grunnarbeider

Adresse: Rødenesveien 653, 1870 Ørje
Telefon: 415 27 313
Epost: bjorn-jorgensen@dcpost.no

J. Westlie & Sønner

MESTERHUS
Nybygg, tilbygg, restaurering
Adresse: Sletta 11, 1870 Ørje
Telefon: 69 81 17 05
Epost: post@westlieas.no
Web: westlieas.no

Marker Anlegg

Grunnarbeider, sprengning

Adresse: Sølveien 2, 1870 Ørje
Telefon: 909 88 990
Epost: post@markeranlegg.no

Stillesby Bygg

Snekker

Fredrik Stillesby
Adresse: Solheimveien 10, 1870 Ørje
Telefon: 976 09 111
Epost: fstillesby@hotmail.com

Ørje El-Installasjon

Espen Klund
Adresse: Hammerveien 19, 1870 Ørje
Telefon 909 68 507
Epost: esklund@online.no

Marker Rørleggerservice

Kenneth Sirevåg
Adresse: Rønkroken 146, 1870 Ørje
Telefon 907 87 037
Epost: kennsir@online.no

Odd Krog

Maling, tapetsering, gulvlegging, flislegging, sliping

Adresse: Fjellstien 16, 1870 Ørje
Telefon: 905 22 582

Engsvik Bygg og Eiendom

v/Jan-Olav Engsvik
Snekring og muring

Adresse: Tyttebærstien 15, 1870 Ørje
Telefon: 907 51 749
Epost: jengsvik@online.no

GromBygg

Snekring, muring og flising

Arild Gromholt
Adresse: Lilleveien 56, 1870 Ørje
Telefon: 922 44 697
Epost: grombygg@gmail.com

Tommy Rambøl

Byggmestertjenester, dykking og undervannsupdrag

Adresse: Sletta, 1870 Ørje
Telefon: 415 25 580
Epost: t-rambol@online.no

Finn Henning Labråten

Tømmer, møbeltapetserer

Adresse: Rognås, 1870 Ørje
Telefon: 962 06 242
Epost: fhlinvest@hotmail.com

Maler Christian Martinsen

Utvendig og innvendig malerarbeid, restaurering av vinduer, fasadevask

Telefon: 940 52 869
Adresse: Bergerkroken 40, 1870 Ørje
Epost: malerchristianmartinsen@gmail.com

Ørje Blikkenslager

Håkan Wilhelmsson
Adresse: Kilebusvingen 8, 1870 Ørje
Telefon: 953 35 017
Epost: post@orjeblikk.no

Sandli Bygg

Byggentreprenør - store og små oppdrag, total entreprise

Østre Rødenesveien 101, 1870 Ørje
Telefon: 69 81 12 87
Epost: info@sandlibygg.no
Web: www.sandlibygg.no

Byggservice Niewierkiewicz

Flislegging, mur- og pussarbeider, sparkling og maling

Krogstadbråten, 1870 ØRJE
Telefon: 93 96 19 55

Nye E18 skyter fart

Arbeidet med nye E18 fra Ørje til riksgrensen går unna. Siden oppstarten i fjor har entreprenøren holdt et høyt tempo. Neste år åpner parsellen.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Hver eneste dag endres landskapet på den aktuelle strekningen. Det sprenges, graves, bygges og flyttes store mengder masse. Anleggs-maskinene går sent og tidlig, hverdager som helgedager.

Store endringer

Målet med utbyggingen er naturligvis å bedre fremkommeligheten og bidra til kortere reisetid. Men for lokalbefolkningen i Marker har utbyggingen mange sider. Hele landskapet endres, det blir nytt kjøremønster, og folk er selvfølgelig spente på hvordan den nye motorveien vil påvirke lokalsamfunnet.

For enkelte har endringene allerede vært av stor betydning. Flere hus er borte, hager er blitt mindre og virksomheter er lagt

ned. Alt sammen for å få en bedre og raskere kommunikasjon mellom øst og vest.

Selv om masse arbeid gjenstår, begynner man for alvor å se konturene av den nye veien. Ved tollstasjonen og grenseovergangen er store områder hele tiden i endring. Mellom grensen og vektstasjonen går traseen delvis utenfor synsvidde fra gamleveien, men hist og her ser vi at det går fremover. Fra vektstasjonen og frem til Ørje sentrum kan publikum følge hver sten som sprenges eller flyttes. Og ikke minst i Ørje, ved Kilebu, består hele landskapet av hauger med sten og pukk. Her i krysset mellom E18 og fylkesvei 21 blir det store endringer. En smakebit i form av omkjøringer har både lokalbefolkning og folk på gjennomreise fått smake en stund allerede.

Mye sprengstoff går med til nye E18. Her fra Sletta øst for Ørje.

Mer mat for pengene
- det merker du på lommeboka!

REMA 1000 ØRJE

SØNDAGSÅPENT

11 - 18

Vi har både grillmat og ferske skalldyr
Velkommen til en hyggelig sommerhandel!

REMA 1000

Kilebuområdet i Ørje er der reneste månelandskap. Her blir det et viktig trafikknutepunkt hvor fylkesvei 21 krysser E18.

Ved riksgrensen er det stor aktivitet, og det skjer endringer hver eneste dag.

Mange berøres av E18-utbyggingen i Ørje.

**ALT I
DATA-
UTSTYR OG
REKVISITA**

**HJELP MED
MOBILEN**

- Har du problemer med MMS eller internett (kan ikke motta bilder)?
  - Kan du ikke ringe ut / motta samtaler?
- Har du gammelt sim-kort?
Vi kan bytte ut sim-kort fra Telenor

Vi forhandler mobilt bredbånd fra Telenor og ICE

TRENGER PC'N SERVICE?

- Vi kan oppgradere og få den raskere!
- Fjerning av virus/spyware
- Installasjon av antivirus
- Installasjon av programvare
- Salg av nye maskiner

SluseByen D@ta AS

Tvillinggata 1 Ørje. Tlf. 69 81 20 15. E-post: post@slusebyendata.no

Westra Wermlands Sparbank

Vi är en bank med en tydlig idé!

Vi är en bank som du kan lita på och som anstränger sig lite extra för ditt bästa. Varje år låter vi en del av vinsten gå tillbaka till olika projekt och verksamheter som är till glädje för människorna här. Det känns väldigt meningsfullt att kunna bidra till att västra Värmland växer och utvecklas. Det är den riktiga vinsten!

www.wwsparbank.se

BEST WESTERN Hotel Årjäng

**PRISVÄRDA
KONFERENSPAKET**

DAGKONFERENS från 245:-
HELPPENSION från 1025:-

ENKLA AKTIVITETER

Välj mellan bowling, gokart eller lyssna på en specialguidning om gränsfolkets betydelse vid 2:a världskriget.

**Boka mötet, festen hos oss.
Vi finns för alla tillfällen.**

www.hotelarjang.com · service@hotelarjang.com ·
0573-130 59

MARKER SATSER PÅ MATÅRET 2016

- Matåret er et folkehelseiltak, og vi har søkt om tilskudd fra Østfoldhelse, sier kultursjef Else-Marit Svendsen i Marker kommune.

Prosjektet har fokus på et alminnelig sunt kosthold. Hovedgevinsten er både ernæringsmessig, økologisk, økonomisk, psykososial og flerkulturell.

Aktiviteter

Blant de konkrete aktivitetene i løpet av året kan nevnes utvikling av kantine på ungdomsskolen under noen dager i uka, ernæringsfysiolog med veiledning for forskjellige grupper og en Matfestival under Høstmarkedet i Ørje. Handelsstanden vil allerede under Vårmarkedet 7. mai ha fokus på Matåret.

Viktige arenaer under Matåret blir skole, barnehager, Ungdommens kulturhus (UKH) og Omsorg - Familie og Helse.

FOTO: MATPRAT

Oppskrifter fra UKH

Her er to oppskrifter vi med stor suksess har benyttet oss av på UKH. De er enkle, rimelige, sunne og ikke minst blir maten kjempegod! Vi bruker mest mulig økologiske ingredienser.

Chiligryte av 5 ingredienser

- 1 rødlok
- 1 stor søtpotet
- 1 boks ferdigkokte bønner (GoGreen har mange økologiske varianter)
- 1 stort glass chunky salsa
- 6 dl utblandet grønnsaksbuljong

1. Kutt rødlok i tynne skiver, stek gylne i ei gryte.
2. Skrell søtpotet, kutt i terninger. Skyll bønnene i kaldt vann og ha dem oppi gryta med søtpotetterninger og glasset med salsa.
3. Bland inn grønnsaksbuljongen og kok i 10-30 min.

Kjempegodt brød

Til chiliretten passer det godt å servere brød. Her er oppskriften på brødet vi serverte under K-dagen. Den er perfekt også

som pizzadeig! La deigen få en hevetid på 12-24 timer. Da blir den ekstra smakfull og får en fantastisk sprø skorpe. Ulike meltyper kan brukes. Vår favoritt er en blanding av speltmel og rugmel. Brødet stekes i en jernkjele.

- 150 g siktet speltmel
- 150 g sammalt speltmel
- 100 g sammalt rugmel
- 1/2 teskje gjær
- 2 teskjeer salt
- 3 1/2 dl vann

1. Bland alt det tørre i en bolle og ha i lunnet vann. Deigen skal bli temmelig fuktig.
2. La deigen heve 12-24 timer, legg kjøkkenhåndkle over bollen.
3. Sett jernkjelen i ovnen og forvarm til 240 grader. Hell deigen ut på kjøkkenbenken med mel og la den ligge til ovnen er klar.
4. Brett deigen sammen og løft den opp i kjelen, legg på lokket og la det steke i 30 min. Ta lokket av kjelen og la det steke i ytterligere 15 min.
5. Ta ut brødet og la det kjøle seg ned på en rist.

Då va dans bort på Fröding på Fredagskvällen...

Fredagskväll är Dansbandskväll

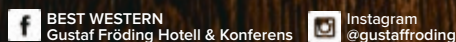
DANSPROGRAM VÅR 2016

1/4 Larz Kristerz
22/4 Streaplers
6/5 Scotts

DANSPROGRAM HÖST/VINTER

23/9 Black Jack   **30/9 Fernandoz**
7/10 Matz Bladhs   **21/10 Scotts**
28/10 Drifters   **4/11 Larz Kristerz**
11/11 Flamingokvintetten   **18/11 Streaplers**

Gilla, följ och uppdatera er!

BEST WESTERN
Gustaf Fröding Hotell & Konferens

Instagram
@gustaffroding

Välkommen till Karlstads och Värmlands största konferenshotell.

Danspaket 870 kr/pers

I PAKETET INGÅR

- Logi, del i dubbelrum (Enkelrumstillägg 300 kr)
- After Work
- Välkomstdrink
- Trerätters middagsbuffé
- Entré till dansen
- Best Breakfast by Tina

Trerätters middagsbuffé och entré
385 kr

Endast entré
160 kr

inför varje dans
AFTER WORK
med **Dansbands-ELVIZ** 17.00
MOODY AT FRÖDING

Boka på **054-67 00 00**
eller på ticnet.se
scalateatern.com

Gustaf Fröding
KARLSTAD HOTELL & KONFERENS

www.gustaffroding.se
Höjdgatan 3 Karlstad 054-67 00 00

Justerte ensemble) Sangerne kommer fra et stort område, fra Drammen i vest til Årjäng i øst. Noen har aldri stått på en scene tidligere, og det viser hvor mye smittende sangglede som ligger i ABBA's gamle sang-skatt, understreker Heidi Drengsrud og Astrid Hoff i «Justerte Fruer», som her holder plakaten.

80 damer slipper seg løs i

Supergruppens slagere har kanskje aldri vært så populære som nå.

TORE ROBERT KLERUD, TEKST OG FOTO:

I år er det 40 år siden «Dancing Queen» kom ut.

Slik kan man ikke si om enhver gammel slager, og regne med at både ung og gammel skjønner hva man snakker om. Men ABBA's eneste nummer 1-hit i USA er selve toppnoteringen fra perioden da den svenske pop-kvartetten var større enn alt i sin samtid – og det meste som har vært både før og etter.

Mange av oss husker hvordan det var den gang. ABBA var gjenstand for en hype som man tidligere kun hadde sett rundt Beatles, Elvis, og muligens Rolling Stones. I de 40 årene etterpå har også svært få

oppnådd å bli så store, og holde posisjonen over så lang tid, som ABBA gjorde.

Evig holdbart

Musikken har kommet tilbake med jevn mellomrom, og også blitt gjort aktuell av diverse coverprosjekter. Folk har nynnet med, samtidig som de har lurt på hva det er som gjør dette så tilsynelatende evig holdbart.

Fra kompetent hold hevdes det at det er den usedvanlig kompliserte musikkens fortjeneste. At de tallrike lagene med instrumenter inneholder så mange finstemte detaljer at man kan oppdage nye ting som fascinerer både det bevisste og det underbevisste – selv etter å ha hørt det i årevis.

ABBA-show i Mysen

I Mysen har man sans for den tanken. Men først og fremst er man

bare veldig glad i musikken. Og det skal snart omgivelsene få høre resultatet av.

De vi snakker om er nemlig et 80 damer sterkt vokalensemble, som etter nyttår har vært samlet på Eidsberg Ungdomsskole noen helger for å øve inn spennende og vellydende versjoner. Og selv om de er veldig glade i ABBA, går de ikke så veldig tungt inn i analysen av hvorfor musikken fortsatt er brennaktuell – de er mer opptatt av å synge og glede seg over den.

80 damer blir det mye sang og sangglede av. Og prosjektet har selvsagt ikke bare oppstått av seg selv.

Justerte fruier

I «bunnen» finner vi cabaret-ensemblet «Justerte Fruer», i navnet et ordspill på den norske tittelen til TV-serien «Desperate Housewives». De har i årevis sunget og under-

holdt på flere scener i distriktet. De meriterte sangerne har vært innom de fleste sjangere og var sist aktuelle som en julekonsert på tempen av fjoråret. Denne ble også satt opp i Västra Fågelvik på svensk side, så «fruene» begynner etter hvert å bli kjent over et stort område.

Nå er det altså svingende pop fra det ubeskjedne 1970-tallet det er snakk om. Og de syv fruene skjønte raskt at her burde de invitere flere til å bidra og til å dele sanggleden som dette repertoaret automatisk bærer med seg.

Fra Drammen til Årjäng

– Interessen var kjempestor, og sangere har meldt seg på fra et stort område. Helt fra Drammen i vest til Årjäng i øst, forteller leder-frue Astrid Hoff begeistret.

Etter første øvelsesshelg kunne hun notere at prosjektcoret omfat-

Aulaen på Eidsberg Ungdomsskole i Mysen har vært tatt i bruk flere helger på nyåret når hele 80 sangere har møtt opp for å øve inn de kor-tilpassede sangene ledet av dirigent Erlend Dalen ved pianoet.

ABBA-hyllest

ter hele 80 sangere. De varierer i alder, de varierer i erfaring – og de erfarne «fruene» er spesielt glade for at også en del av koristene er sangere som aldri har stått på en scene før.

– Det viser hvor bra dette materialet er, når folk som kanskje aldri har tort å synge tidligere lar seg rive med, sier Tina Patriksson Bråthen, en av de andre «fruene».

Fra Töcksfors

Hun er opprinnelig fra Töcksfors, bosatt i Askim og arbeider i Mysen. Hun synes det er ekstra gøy at noen gamle kjente fra hennes oppvekst i ABBAAs hjemland også har krysset riksgrensen for å være med på dette prosjektet.

Når dette leses er forberedelsene inne i slutfasen. Rundt 20 av ABBAAs beste sanger er med, vevd inn i en showpreget ramme. Ikke med en bærende historie, slik som

musikalen «Mamma Mia», men likevel på en måte som gjør at det blir til en helhet.

Stemmene skal være rimelig godt innøvd nå. Og snart er det tid for første gjennomkjøring med bandet ...

– Ja, for selve musikken var jo mye av formeligheten med ABBA, i tillegg til den visstnok ganske unike kombinasjonen av Fridas og Agnethas stemmeprakt?

– Helt klart. Og det blir selvsagt bra musikk her også, det må vi ha med hele 80 sangere, lover Hoff og Patriksson Bråthen.

Dirigent Erlend Dalen

Øvelsene har vært ledet av dirigent Erlend Dalen fra Hamar. Han er godt kjent i kor-kretser og har også gjennomført en del tilsvarende prosjekter tidligere. «ABBA-tributen» for kor er hans verk, og det har vært gjennomført i Hamar før

«Justerte Fruer» fikk ferten av det og booket Dalen for en tilsvarende satsing her.

– Dermed har vi fått med oss bandet som var med på å gjennomføre det samme i Hamar, i stedet for å stable på beina et eget lokalt band. Bra for dem, og bra for oss: De får brukt det innøvd materialet en gang til, og vi får støtte fra musikere som allerede har erfaring med dette stoffet, forklarer Astrid Hoff.

Torsdag 28. april går teppet opp for premieren i Festiviteten i Mysen. Der spilles det ytterligere en forestilling dagen etter, før prosjektet avsluttes i Askim kulturhus lørdag 30. april. Tre hektiske dager, som sangerne gleder seg stort til.

«Løp og kjøp»

Og publikum har også begynt å justere opp forventningene, ser det ut til. Forhåndssalget av billetter var godt i gang allerede før påske,

så det er all grunn til å tro at det blir tre fulle hus til slutt.

Status her, for de som ennå ikke har kjøpt billett, vil være mulig å orientere seg om frem mot premieren via å finne «Justerte Fruer» enten via deres hjemmeside, eller på Facebook.

– Julekonserten deres ble en grensesprengende affære, med oppsetning i Västra Fågelvik. Dere tar ikke sjansen på å krysse grensen igjen og synge ABBA på gruppens hjemmebane?

– Tja, si det ... Det er ingen planer om det, men det hadde jo vært gøy om vi hadde fått en invitasjon til det, ler Hoff.

For ABBA er aktuell som aldri før, nå i året da deres kanskje mest hit-stinne plate «Arrival» runder 40 år. Senere i år skal korprosjektet også gjentas på Sørlandet og vil sikkert vekke like mye sangglede der som her i Grenseland.

Maria satser på Årjäng

Maria Ågren har mange års erfaring fra hoteldrift i Sverige. Likevel valgte hun å satse på lille Årjäng, helt inn mot «norska gränsen».

Maria Ågren bor på Hammarö utenfor Karlstad. Hun har hotell-erfaring fra en rekke store hoteller i Sverige. Nå er hun hotelldirektør i Årjäng og både håper og tror at det flotte hotellet skal tiltrekke seg enda flere gjester, ikke minst fra Norge.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

– Var det et karriereskritt i gal retning?

– Nei, slett ikke. Min største drivkraft er utfordringene. Etter mange år på hoteller i Åre, Falun, Karlstad og Ørebro, dukket Årjäng opp. Ikke det travleste stedet i verden, men en skikkelig utfordring å få til aktivitet og lønnsomhet her.

Tro på hotellet

– Har du lykket?

– Både ja og nei. Omsetningen øker, men fortsatt er ikke resultatet godt nok. Private investorer eier hotellet og kommunen eier bygningen. Vi er med i kjeden Best Western, og jeg håper og tror at alle disse aktørene er med fordi de har tro på hoteldrift i Årjäng, sier hotelldirektør Maria Ågren, eller VD, som man sier på svensk.

– Hvordan skal du overbevise eierne om at det er «liv laga» for hotellet i Årjäng?

– I bunnen må det ligge et fint hotell, god mat, hyggelig betjening. Så er det viktig å være kreativ. Finne på aktiviteter og gode tilbud. Vi må satse på konferanser og på spesielle arrangementer som trekker folk.

Bading og bowling

Attraksjoner som har vist seg populære, er svømmehallen, bowlinghallen og treningssenteret.

– Ja, mange bruker disse fasilitetene. De er også åpne for publikum som ikke er hotellgjester.

– Er Årjäng som kommune og tettsted attraktiv nok til å drive et såpass stort hotell?

– Kanskje ikke, men det er her vi har utfordringen. Vi må skape flere spennende arrangementer og attraksjoner i Årjäng. Dessuten har vi nok ikke vært flinke nok til å dra nytte av nærheten til Norge. Jeg tror vi har et stort potensial når det gjelder norske gjester. Norske firmaer er selvsagt hjertelig velkomne til å ha konferanser hos oss. Og privatpersoner kan ta en hyggelig helg med mat, drikke, dans og mye annet. Årjäng har dessuten en vakker natur med mange muligheter, så her kan man være både ute og inne, sier alltid like blide Maria Ågren.

22000 Öar Lurö mitt i Vänern

Bo och äta

Välkommen till Lurö Gästherbärg & Krog på Lurö mitt i Vänern. Lurö ligger längst söderut i Lurö skärgård, ca 7 distansminuter från Värmlandsnäs i norr och Kållandsö i söder. En knapp timmes båtresa tar dig till den plats där himmel möter hav mitt i inlandet!

Övernatta i Fyrhuset, Sjöboden, segelbåtarna Aggerud och Max Blå, eller någon av stugorna Vindöga och Lovart. Stugorna lockar också med enastående utsikt från egen terrass. Vilket du än väljer får du njuta av genuin skärgårdsmiljö långt bortom biltrafik och vardagsstress.

Här finns också bastuflotten Mysingen med sin grillkåta och vedeldade badtunna, en sinnlig opplevelse under Vänerns stjärnhimmel.

Semester eller konferens? Lägerskola eller kalas?

På vår hemsida kan du läsa om Lurö och vår vackra skärgård, om boendet i Gästherbärg & Krog och skärgårdskrogen Lurö krog, om båtförbindelserna hit och allt annat trevligt som väntar dig här.

Allt vidunderligt nära vatten och öppet från tidig vår till sen höst. Ring eller maila

Opplev veien til frihet

Elisabeth Dammyr kan gjennom sitt firma UP2U tilby et helt nytt opplevelsesprodukt for besøkende i Grenseland. Flyktingerutevandringen «Veien til frihet» byr på spennende krigshistorie og vakker natur.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Det er i grensetraktene Østfold/Värmland, og da hovedsakelig på grensen mellom Rømskog og Årjäng de aktuelle vandringsledene gikk under annen verdenskrig.

– Jeg ønsker å tilby et produkt med natur- og historieinnhold fordi det gjør oss godt og gir personlig utvikling, sier Elisabeth Dammyr.

Mariel Hemingway

– I fjor hadde jeg besøk av Mariel Hemingway, skuespiller, forfatter og barnebarnet til Ernest Heming-

Arrangør Elisabeth Dammyr (nummer fire fra venstre) sammen med gjengen som deltok i fjorårets «prøvevandring» i flyktingenes fotspor. Velkjente Mariel Hemingway (nummer 3 fra høyre) var storfornøyd med turen. I år blir tilbudet gjort tilgjengelig for alle.

way. Hun er meget opptatt av naturopplevelser og var svært fornøyd med flyktingerutevandringen, som vi da testet ut, sier Elisabeth Dammyr.

Nå kan du gå i flyktingenes fotspor på vei til frihet. Du får informasjon om hvordan losene gikk

frem og deres arbeid med å løse tusentals flyktninger over grensen til Sverige for sytti år siden.

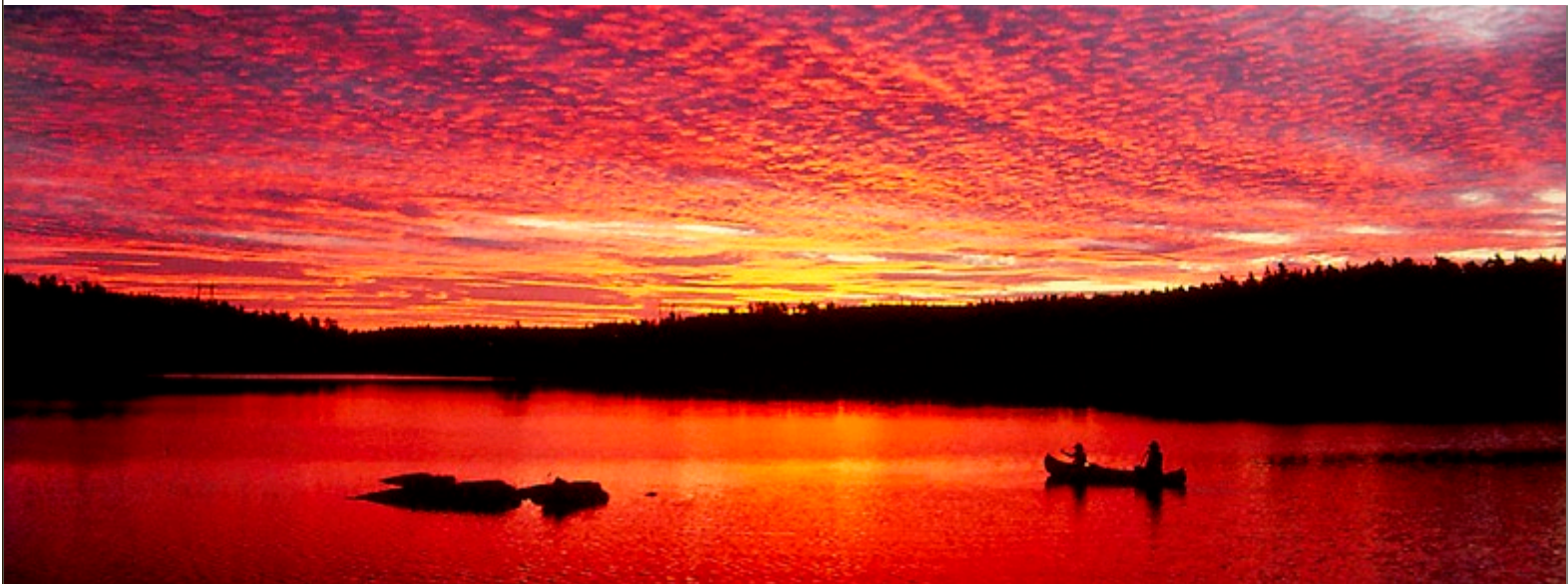
Ro og stillhet

Mens du nyter naturens ro og stillhet får du anledning til å lære av historien som utspilte seg akkurat

der du er. Så kan du la kunnskapen synke inn og bli til visdom.

Vandreturen er i lett terreng på grusvei gjennom skogen. Turen anbefales fra 14 år og oppover. Totalt 10 kilometer vandring fra Rømskog i Norge til Östervallskog i Sverige, tur/retur.

RAKKESTAD ØRJE AREMARK RØMSKOG MOSS

Bruk fritiden slik du ønsker. Vi kan hjelpe deg med alt du lurer på innen sparing, lån og forsikringer. Ta kontakt med oss – så tar vi en prat!

Telefon 69 81 04 00. Epost@marker-sparebank.no
www.marker-sparebank.no

Marker
sparebank
– førstevalget

www.soot-spelet.no

SOOT SPELET 2016

Musikk: Henning Kvitnes

Dennis STORHØI
Alexander RYBAK
Samuel FRÖLER
Sanne KVITNES
med flere...

Design: Dalsgaard designbyrå • Foto: Geir Døkken

Fredag 24. juni	kl. 19.00	PREMIERE
Lørdag 25. juni	kl. 19.00	
Søndag 26. juni	kl. 19.00	
Tirsdag 28. juni	kl. 19.00	
Onsdag 29. juni	kl. 19.00	
Torsdag 30. juni	kl. 19.00	
Fredag 1. juli	kl. 19.00	
Lørdag 2. juli	kl. 15.00 og 19.00	
Søndag 3. juli	kl. 15.00 og 19.00	

Sted: Ørje Sluseamfi, 1870 Ørje

Billetter kjøpes på
www.billettservice.no

SPONSORER

Småbruket Bommen

Småbruket Bommen i forvandlingens tegn 1979. Mens bulldozerne raserer den gamle åkeren og beiteområdet, forberedes riving av bolig, stabbur og en eldgammel låve.

Vemodstunden ble fanget inn av Anne-Mari Martinsen. Bildene disponeres i dag av Fotohistorisk Forum Marker.

Dagens Bommen er idrettsanlegget som favner forballturneringer for den yngre generasjonen. Ørjes gamle favorittgren, friidretten, ser også ut til å være i vekst der nede ved elva.

Eilif Mosbæk, tekst

Låven på Bommen like før den ble revet i 1979.

Foto: Anne Mari Martinsen.

Året er 1979, og Bommen står for fall. Foto: Anne-Mari Martinsen.

Titteskapet:

Dömle Herrgård

En gränslös upplevelse

Visst är Norge fantastisk, och nästan lika fantastisk är närheten till Sverige och till Dömle Herrgård. Varmt välkommen till oss och till vår underbara herrgårdsmiljö, mitt i natursköna Värmland.

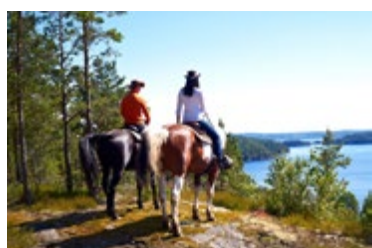
Med vår anrika historia och toppmoderna utbud passar Dömle Herrgård perfekt för allt från välarrangerade konferenser eller härliga golfupplevelser, till livets stora fester som dop, examen, bröllop och födelsedagar. Eller varför inte tillbringa en romantisk helg här, långt från alla krav och måsten.

På Dömle Herrgård får du en exklusiv upplevelse med god mat och gott vin av högsta klass. Vi erbjuder ett unikt boende i något av våra 51 vackra rum, utomhusjacuzzis och alla bekvämligheter i en oslagbar miljö. Den rogivande atmosfären erbjuder många nöjen för både kropp och själ.

Välkommen till en gränslös upplevelse, mellan dröm och verklighet.

Dalslands Aktiviteter - en av norra Europas största anläggningar när det gäller teambuilding, äventyr och upplevelser i skog och mark. Vi erbjuder förmånliga familjepaket med boende och aktiviteter, effektiva utbildningsprogram och utmanande skolpaket samt en rad spännande och roliga aktiviteter.

Målsättningen är att kunna erbjuda aktiviteter för alla åldrar på samma ställe oavsett väder och årstid.

Under sommarperioden erbjuder vi dagliga avgångar på våra höghöjdsbanor, ritturer, forskajakar, älgparken m.m

Kom och bo i lappkåtor vid sjön Iväg med egen båt, grilla kvällsmaten under bar himmel eller avnjut en utsökt middag på restaurang Stenebygrytan!

Mer information hittar ni på

+46 531-33086

www.dalslandsaktiviteter.com

<https://m.facebook.com/Dalslandsaktiviteter/>

Lustfyllda smaker, storslagen natur och klassiskt boende är vardag på Baldersnäs Herrgård!

Femrätters menyer - Vinkällare
Spabad - Engelsk park - Gästhamn
Hantverkshus - Lantrasgård

Nytt 2016 - Baldersnäs BOTELL!
Bo i härliga stugor vid vattnet med självhushåll alternativt hotellservice!

White

GUIDE

REKOMMENDAD

2016

SMAKA PÅ
VÄSTSVERIGE

BALDESNÄS
HERRGÅRD

Boende från

300 kr

Per person

Bokning: +46 531-41213

info@baldersnas.com www.baldersnas.com

Vintermoro for ungdommen

På Ungdommens Kulturhus i Marker (UKH) var det fullt kjøri i hele vinterferien. Hver dag hadde spennende aktiviteter på programmet, og ungdommene storkoste seg.

UKH, Norges mest komplette ungdomshus, slo til nok en gang med en like komplett vinterferie.

MARTHE LAURENDZ JENSEN,
TEKST OG FOTO

Det er ikke alle kommuner som har et ungdomshus som arrangerer noe morsomt for ungdom så å si hver dag i hele vinterferien. Det fortjener både oppmerksomhet og ros.

Arrangementer i kø

Først ut var filmmaraton på huset. Her var det filmtitting så lenge ungdommene orket å se på. Det ble en lang natt med Marwel-tema filmer. Fra lørdag til søndag var det tradisjonelle arrangementet «4kanta øyne». Dette er et veldig populært arrangement som UKH (Ungdom-

mens Kulturhus) har arrangert i en årrekke. Det er alltid mange påmeldte, og ungdommene gleder seg alltid like mye. Dette arrangementet innebærer en hel natt hvor man skal være våken, spille spill, se på film og ha det gøy med venner. Det blir servert mat og drikke i løpet av natten. Arrangementet er kanskje bedre kjent som LAN eller døgning.

Tur til Sverige

Den første vinterferiehelgen på UKH starter med andre ord ganske rolig. Det blir mye filmtitting. Deretter blir det mer spenning og aktive arrangementer. Samme dag som «4kanta øyne» avsluttet var

det fiksing av negler på kvelden. Da kom Monica Ronander til huset for å lære bort triksene for å få de perfekte neglene.

Tirsdagen etter var det ingen aktiviteter på UKH, ettersom Marker Sparebank arrangerte slalåmtur til Norefjell den dagen. Dermed braket det løs igjen på torsdag. Da gikk turen til Bodaborg i Sverige. Hele dagen gikk med til lek inne i den gigantiske bygningen. Dette er en ekstrem opplevelse med spennende oppdrag og leker.

Løsningsorienterte

Dagen etter var det klart for after-ski. Alle måtte ankomme som om

de kom rett fra skibakken. Skidress, ski, snowboard, hjelm og briller var en del av utkleddingen som måtte til. Det var også DJ, mat og drikke klart for alle som kom. Det var dessverre ikke like stort oppmøte denne kvelden som ønsket. Men på UKH er det alltid en alternativ løsning. De tok minibussen og dro på kino istedet. Da ble det en morsom kveld nok en gang, til tross for lite oppmøte.

UAV, som står for Ung Aktiv Vinterferie, avsluttet søndag 28. februar med klatretur til Oslo.

Det er ingen tvil om at det er nok av tilbud og masse å gjøre for de unge i Marker kommune.

En vakrere bygd än Västra Fågelvik finns knappast. Foto Øyvind Ottersen.

Idyll i vackra Fågelvik

Västra Fågelvik är en vacker idyll invid norska gränsen. Läget söder om Töcksfors, med Stora Lees kristallklara vatten och med möjlighet att färdas på Dalslands kanal. Här i Fågelvik kan besökarna verkligen njuta av naturen och kanske, om aldrig så lite, känna avundsjuka på de som bor här eller har ett fritidshus i området.

Till och med den odlade laxen trivs i Fågelvik. På bilden ser vi en fiskodling som bidrar till det lokala näringslivet.

Ett gott råd är att kosta på sig en avstickare från E 18. Sträckan mellan Töcksfors och Holmedal kan med fördel ersättas med en rundtur genom Västra Fågelvik och resten av denna pärla i Värmland. Sväng av vid kyrkan i Töcksfors och följ vägen söderut. Längs sträckan avlöser naturupplevelserna varandra i ett härligt landskap. Det är nästan så att man förväntar sig att Emil i Lönneberga ska titta fram både här och där.

SVERIGE FÅR NYA SEDLAR

Sverige håller för närvarande på med det största sedel- och myntutbytet i landets historia. Totalt 4,3 miljarder svenska kronor är just nu i omlopp. Om man lägger sedlarna i rad blir det en sträcka på 9 000 kilometer, vilket motsvarar hundra Vasalopp eller nästan en runda runt månen, upplyser Sveriges Riksbank. Många har svårt att se till den nya sedeln. De bör handla snabbt. Alla mynt och sedlar, med undantag för 10-kronan, byts ut under de närmaste två åren. Först ut är tjugo- femtio och tusenkronorssedlarna.

30 juni

De helt nya tvåhundra-lapparna lanserades redan i oktober 2015 tillsammans med nya tjugo- femtio- och tusenkronors sedlar. Detta innebär att efter 30 juni inte längre är möjligt att betala med de gamla sedlarna.

Har du många sedlar hemma är det viktigt att redan nu planerar för hur du ska använda pengarna före de blir ogiltiga. Om man fortfarande har sedlar kvar efter detta datum finns det ingen anledning till oro. Pengarna kan sättas in på konto till och med 31 augusti i år.

Opplev suksessen: SOOT-SPELET PÅ ØRJE

24. juni–3. juli 2016

Regionalpark Haldenkanalen

Her er noen flotte arrangementer i de ulike delene av Haldenkanalområdet:

Midtsommerfest er en hyllest til den norske sommeren! Velkommen til Bjørkelangen i Aurskog-Høland. 24.6.–25.6.2016

Nyt musikken på Fredriksten festning i Halden! Onsdager fra 29.6.–10.8.2016

Elgfestival som gir deg gode minner i Aremark! 2.9.–4.9.2016.

Ulike løp som passer alle på unionsmarathon i Rømskog, 2. juli 2016.

For mer informasjon om andre arrangementer, besøk nettsiden.

www.visithaldenkanalen.no

Grenselands mest fotograferte sten

Slik ser det ut midt i hjertet av Grenseland. Her er bautaen som markerer riksgrensen mellom Norge og Sverige. Stenen står tett inntil E18, ved den norske tollstasjonen. Sannsynligvis er dette den mest fotograferte stenen i hele vårt distrikt. Tusenvis av turister, ikke minst fra Asia, tar bilde her hvert eneste år.

Vi ser i bakgrunnen grensegaten, en trasé fri for trær helt fra Iddefjorden i sør til riksrøysen der Norge, Sverige og Finland møtes i nord. For ordens skyld; Sverige til høyre – Norge til venstre på bildet.

Foto: Øyvind Ottersen.

Velkommen til Haldenkanalen – en skjult skatt!

Nyt en båttur på
Norges eldste kanal

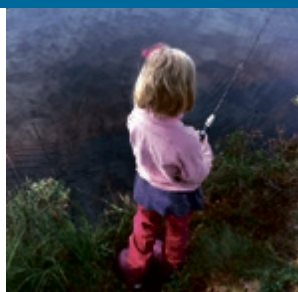
Regionalpark Haldenkanalen

Her er noen flotte aktiviteter i de ulike delene av Haldenkanalområdet:

Kos deg med en padletur på noen av de mange vannveiene.

Fiske for liten og stor, mulighetene er mange.

Ta en sykkelturn i vakre omgivelser! Bruk din egen eller lei deg en sykkel.

Ha det gøy i klatreparken i Halden, Klatring på Grensen.

– IKKE FÅ RUSSE- TIDEN ØDELAGT

Mange russ har tilbragt store deler av fritiden sin i garasjer eller låver de siste månedene for å gjøre sitt drømmekjøretøy klart for russetida. Statens vegvesen håper alle husker å få russebilen godkjent før russetida.

– Jeg er imponert over hvor kreative ungdommene er når det gjelder dekorering av russebilene, men det hender kreativiteten tar litt overhånd og at trafikksikkerheten kommer i annen rekke. Det kan i verste fall føre til at man skader seg selv eller andre mens man er ute og «ruller», sier Linda Botten på Hafslund trafikkstasjon.

Gratis på Mysen 13. og 21. april

Statens vegvesen arrangerer kontroller for russeren for å sjekke at kjøretøyene deres er trafikksikre og bygd i henhold til regelverket. Og i motsetning til mye annet i russetida er dette tilbudet gratis.

Tilbudet om gratiskontroll på trafikkstasjonene i Østfold har i alle år vært en suksess. Vegvesenet oppfordrer russeren til å melde seg på i år også.

På Mysen er russeren vel møtt med sine biler den 13. og 21. april. Kontrollene begynner klokka 16 og pågår til klokka 20.

Russeoblat

Statens vegvesen viderefører ordningen med russeoblat. Oblaten gis til russebiler og russebusser som har blitt godkjent etter kontroll på trafikkstasjonen. Oblaten festes i frontruten og synliggjør at kjøretøyet har det tekniske i orden. Russebilene med oblat bruker kortere tid i kontroller. Det kan også gi økonomisk gevinst å få russebilen godkjent.

– Vi deler ut 5.000 kroner til fem russebilene som har blitt godkjent på Hafslund og Mysen trafikkstasjon, forteller Linda Botten.

Russebil-kontrollens fem på topp feil: Brems, Elektriske feil, Lys som ikke virker, Defekte/feilmonterte sikkerhetsbelter, Farlige gjenstander (brennbare materialer, løse bord og andre gjenstander).

HALDENKANALEN

www.visithaldenkanalen.no

Linn Charlotte Klund fra Marker og kjæresten **Paul Lübbe** fra Tyskland er i gang med sitt store eventyr – en jordomseiling i seilbåt.

Landkrabber i Mellom-Amerika

For Grenselands nye leserkrets vil vi først innlede med en oppsummering av reisa vår. Ideen bak det hele begynte sommeren 2011 da vi oppdaga at vi begge hadde en drøm om å dra på langtur. Da vi få dager senere ble et par, var det avgjort - jordomseiling skulle det bli.

«Amanda-Trabanthea» som vi seilte fra Norge til Karibia.

Veien fra fantasi til reell planlegging var kort, og høsten 2012 gikk vi til innkjøp av en 34-fots norskbygget seilbåt som vi døpte «Amanda-Trabanthea». Et drøyt år senere gikk det offisielle startskuddet for turen. Med start i Skjeberg gikk det etappevis nedover gjennom Europa, hvor vi på tampen av høsten blant annet la den engelske kanal og den beryktede Biscayabukta under kjølen før vi ankom solfylte Gran Canaria. Der kunne forberedelsene til Atlanterhavskryssingen begynne.

Tre uker til Barbados

Etter tre ukers seilas satte vi stive sjøbein på Barbados og avla så naboøya Trinidad et lengre besøk, før det for alvor ble øyloffing i Karibien. Fargerike firfisler, syngende trefrosker og andre eksotiske dyr ble en del av hverdagen, og maten ble ofte tilberedt på bål på stranda, med selvfanga fisk eller hummer og fargerike frukter og grønnsaker på menyen. Opplevelsene var nye og mange; snorkling på vrak, safari i regnskogen, vandring i ruinene etter et vulkanutbrudd og prøvesmaking av hjemmelaga iguanstek og levende termitter.

Mange hindringer

Med en tretti år gammel båt og mye utstyr og tekniske duppeditter som skal samkjøres, har det vært endel hindringer på veien. Hele tre ganger har «Amanda» vært på land, senest i Trinidad for å reparere hullet i skroget som det viste seg at den første eieren hadde pådratt båten

etter en grunnstøting. Rigg og seil har blitt bytta komplett, og etter flere omganger med reparasjoner både på den nordlige og sørlige halvkule, følte vi oss omsider godt forberedt på turen ut i Stillehavet.

Generalprøven på tvers av det Karibiske Hav begynte lovende, før stort og smått av utstyr på løpende bånd gikk i stykker. Når robuste stålrør, som skal holde evig, ryker tvers av, tyder det ikke bare på at rekka, men at rubbel og bit av grunnkonstruksjonen burde byttes ut. Vi har hverken tid, råd eller motivasjon til å reparere i det uendelige og synes i grunnen at vi har investert nok i båten til at hun skulle tåle noen støyter, men Poseidon har tydeligvis overtaket på henne.

Landkrabber

Vi konstaterte at båten var for gammel og slitt til å kunne hamle opp med Stillehavets krefter og tyfoner av en annen dimensjon. I lys av dette tok turen en ny vending, og istedenfor Australia og utallige palmeøyer, som vi hadde fått en rikelig dose av allerede, bestemte vi oss for å ta en nærmere titt på Mellom- og Sør-Amerika. I Guatemala kom vi over en passende Jeep, hvor vi bygde en praktisk klappseing-løsning i baksetet og stuet inn de viktigste eiendelene. Det var duket for Argentina tur-retur!

Fortsatt mye ugjort

Selv om vi må nøye oss med halve jorda rundt, kommer vi kun til å kvitte oss med bilen og

ikke med båten. Når roadtrip'en er omme, har vi fortsatt mye på programmet; øyene på utsida av Honduras, Mexico, Cuba og Bahamas-øyene, for å nevne noe. Så står Azorene for tur, og tilbake på europeisk territorium har vi lyst til både Caledonian Channel og Middelhavet. En annen, alternativ jordomseilingsrute vi også har vurdert, er gjennom Panamakanalen, over til Hawaii, så Alaska og deretter langsmed den amerikanske kysten og tilbake gjennom kanalen.

Bilen holder

Så langt har ikke bilen bydd på en tiendedel av problemene som var en del av hverdagen om bord, og hittil har vi tilbakelagt El Salvador og Honduras og i tillegg tilbrakt noen dager ved den nicaraguanske Stillehavskysten. Nå gikk turen videre til landets største innsjø der det ifølge kartet skulle befinne seg en nasjonalpark langs strandlinja, noe som etter vår vurdering hørtes midt i blinken ut.

Fra hovedveien snodde den evinnelige gruveien seg forbi små landsbyer og vernet natur, og flere ganger måtte vi vike for en flokk kuer som tydeligvis følte seg hjemme midt i veien.

Vel framme ved vannkanten, etter en times kjøring, hadde vi forventa oss et avsidesliggende naturparadis. Isteden ble vi møtt av en horde frittløpende kuer og hunder, og langs stranda lå flere gårder og småbruk. Neste strek i regninga var den kraftige pålandsvinden fra sjøen, som gjorde det vanskelig både å lage mat og sette opp telt.

Vennlighet

Velkomsten vi fikk var det derimot ikke noe å si på. Familien på fire kom tællende ned til oss med kost og spade og hjalp oss å ordne i stand både telt- og bålplass. I utgangspunktet hadde vi sett oss ut et brukbart sted i ly av buskene, men nå var gode råd fra lommekjente gull verdt. Takket være de omtenkssomme beboerne slapp vi nå å hamle opp med innpåslitne moskitos natta lang.

Kveldens hovedattraksjon skulle bli den sjarmerende, lille grisen deres, som utrolig nok lød navnet sitt. Med store øyne var vi vitne til at den kvekket til og pilte hjem til bingen da husbonden ropte på den. Morgenen etter fikk vi til og med servert en kanne rykende varm kaffe, og i vårt stille sinn var vi nå overbevist. Alle advarsler mot tyver, banditter og korruperte politister til tross, de godhjertede menneskene var heldigvis i overtall.

Det finnes ikke bare fargerike aper og fugler i regnskogen. Også de mer ekle krapylene blir større, knasjere og mer eksotiske!

Elv, sa du? Ingen hindring når vi har firehjulstrekk og sterk motor. Og vi gjør ikke som rånerne og senker bilen.

Inntrykket ble forsterket et par dager senere, da bonden på et lokalt småbruk nærmest tryglet oss om å slå opp teltet på tomte hans fremfor nede ved veidumpa, som rundt midnatt var trafikkert av en gjeng tvilsomme ungdommer på vei hjem fra jobb. Da vi på morgenkvisten ville gi noen sedler i betaling, så vi hvordan de faktisk levde; mor, far og tre barn bodde i et blikkskur med jordgulv på en eiendom inngjerda i pigg-tråd og med noen få høner løpende rundt. Til tross for de enkle kårene ville de ikke høre snakk om noen betaling og nektet å ta imot en eneste corona.

Hengekøyehovedstad

Før vi fortsatte turen sørover, besøkte vi kolonibyen Masaya, men denne gang var det ikke arkitekturen som lokket oss, derimot var det en spesiell suvenir. Dette er nemlig hengekøyehovedstaden over alle, og byen kan skilte med det største utvalget i Mellom-Amerika når det kommer til solide og komfortable eksemplarer. På flere tusen kvadrat huser markedet boder på rekke og rad, som i tillegg til de vanlige suvenirene selger hengekøyer i alle slags størrelser, farger og fasonger. Slettes ikke lett å bestemme seg, men etter halvannen times leting og utprøving satt vi igjen med to køyer som en vakker dag kommer til å gjøre seg fint på terrassen hjemme i Norge, og ikke minst sørge for et

behagelig tilfluktssted der vi kan mimre tilbake til turen.

Rundturen i Nicaragua var et tilbaketrukket kapittel, og nå måtte vi få opp dampen siden vi visste lite om hvor stor pågangen var på fergeekspresen mellom Panama og Colombia – vår eneste mulighet til å krysse grensa, som ligger midt i et regnskogbelte uten infrastruktur.

Med kundeservicetelefonen kom vi ingen vei, så vi bestemte oss for å dra til Colón så fort som mulig for å ordne passasjen på stedet. Selv om dagene nå gikk med til å kjøre lengst mulige strekninger, ønsket vi selvsagt også å se noe av landene. Derfor lette vi etter spennende plasser vi kunne campe, og fikk oss på den måten en ordentlig dose off-road, tropisk skog, hav og bading. Ikke minst var det tøft å ha muligheten til å bade i to verdenshav i løpet av én og samme dag.

Mer tragisk var det derimot da vi presterte å kjøre på en høne som plutselig kom flyende foran bilen. Har du noen gang sett en høne fly? Det hadde i alle fall ikke vi. Skal love vi var paffe da det kraftige smellet ble etterfulgt av et fyrverkei av fjær og et ødelagt blinklys.

Regnskogen

Fra å ha ferdes i tørre strøk i flere uker fikk vi i Costa Rica for første gang nærkontakt med regnskogen. Nok en gang ville vi tilbringe natta i

en nasjonalpark, nærmere bestemt La Amistad, som ligger tett på kysten sørøst i landet.

Fornøyde fant vi en lomme langs den smale grusveien, men idyllen varte ikke lenge, for her skulle vi for alvor erfare hva som ligger i navnet regnskog. Etter bare noen minutter overtok tordenbrøl og øspøsregn for naturens livlige ape- og fuglesymfoni, og brått ble den støvtørre veien forvandlet til en bekk.

Det varte og rakk, og da ventetida omsider tok slutt og horisonten klarnet opp, var det på høy tid å blåse liv i bålet før mørket falt på. Selv om det var varmt og fuktig i luften, kunne vi bare glemme å slå opp teltet nå som sjansen for å bli overraska av et nytt skybrudd så til de grader var tilstedeværende.

Politibesøk

Da senga i bilen var redd og vi skulle til med matlagingen, fikk vi høytidelig besøk av politiet. Før de rakk å si noe, unnskyldte vi oss for å ha slått opp leir og tent bål, men det var ikke dette de satte foten ned på. Isteden påpekte de at rasteplassen var alt annet enn trygg, og for en gangs skyld dreide det seg ikke om en advarsel mot ranere, en gjenganger som vi på en måte

Regnskogen kan by på stemningsfulle og magiske øyeblikk, men når panteren lurar i buskene, er det best å skygge banen.

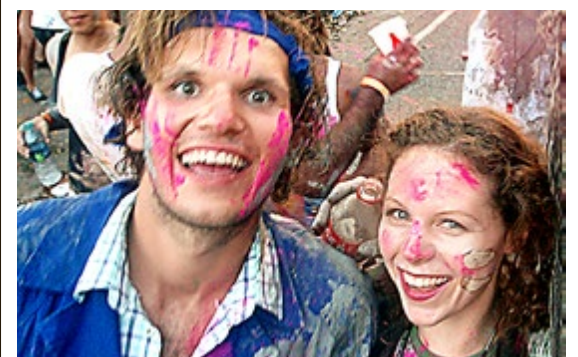
hadde blitt vant til. Den største trusselen blant bilpendlerne og de ville dyrene i naturreservatet var panteren. Denne var ikke til å spøke med. Altså hadde vi ikke noe annet valg enn å samle pikkpakket vårt og lete etter en ny plass i nærheten av forskningsstasjonen som befant seg noen kilometer lenger inne i bushen.

Etter å ha sagt oss fornøyd med et hjørne av en skogkant er det forlenget mørkt, men heldigvis lar regnet vente på seg til vi har fått krøpet under dyna i den hjemmesnekrede køya som for første gang skulle erstatte teltet. Grensa til Panama er ikke langt unna, og neste dag er det klart for vårt femte latinamerikanske land, før vi skal legge det enorme søramerikanske kontinentet under lupen.

Linn Charlotte og Paul

Særdeles stor kufare på vei innover mot Lago de Nicaragua! Ikke bryr de seg noe om at vi tuter heller, så vi fikk pent nøye oss med sneglefart deler av strekningen.

Mannskapet/roadtripperne. Her fra karneval i Trinidad & Tobago.

Det skjer i Grenseland

7. APRIL TIL 7. MAI

APRIL

TORS DAG 7.

Bowls i Marker rådhus kl. 16.

Konsert i Medborgarhuset i Säffle kl. 19. Sweden Symphony Orchestra tillsammans med Johan Boding kommer under dirigent Ulf Wadenbrandts ledning att framföra alla Teds fantastiska låtar.

FREDAG 8.

Basar i Otteid Grendehus kl. 18.

Film og eventyrstund på Töckfors bibliotek kl. 09.30. For barn fra 3 år og oppover.

Stallrestaurangen i Årjäng erbjuder kl. 19. en **tjejkväll med Modevisning, Bh-skola, nagelvårdskonsept och Interiörer.**

Johnny Cash Roadshow, med Clive John, på Scalateatern i Karlstad kl. 19.30

Operafest i Askim Kulturhus kl. 19. Det Norske Blåseensemble med solister i samarbeid med Opera Østfold.

LØRDAG 9.

Kreativitetet åpner utstilling på Galleri Ørje Brug. Åpen til 17. april.

«**Bevar ditt gamle hus**». Fortidsminneforeningen i Indre Østfold inviterer til seminar på Sjøglimt i Rødenes.

Storviltprøve på Rødenes Skytterbane kl. 10.

Jaktfelt på Søgård skole i Øymark kl. 10.

En hyllning til Eva Cassidy, med Caroline Larsson, på Scalateatern i Karlstad kl. 19.30.

«**Die Tote Stadt**», en storslagen, førforisk og småktende opera, i Werm-lands Opera i Karlstad kl. 18. Också 17., 20. och 23. april.

SØNDAG 10.

«**Bevar ditt gamle hus**». Fortidsminneforeningen i Indre Østfold fortsetter seminaret på Sjøglimt.

Bio Årjängs Folkets Hus: Kl. 16 filmen «Häri från till Flåklypa» och kl. 19 «The Huntsman - Winter's War».

MANDAG 11.

Marker Fotoklubb arrangerer **fotokurs** i klubbens lokaler i Ørje kl. 18.

Marker Speider avholder **basar** i Marker rådhus kl. 18.

TIRSDAG 12.

Lunchtrav på Årjängs Travbana kl. 12.20.

Konsert av musikkolan på Årjängs bibliotek kl. 17.

Marker Historielag inviterer til åpent møte og visning av forestillingen «Krig og fred» på Marker Bo- og Service-senter kl. 19. Medvirkende Gunn Jensen (sang), Arne K. Dehli (sang og fortelling), Nils Skogstad (sang og fortelling), Oddmund Jensen (trommer), Arild Evenby (bassgitar), Ragnar Kasbo (piano og saksofon) og Tore Sjøqvist (trekkspill). Det blir fremføring av sanger og melodier som ble sunget mye under krigen og særlig like etter frigjøringen i 1945. De vil også fortelle om krigen og freden.

ONSDAG 13.

Marker Fotoklubb arrangerer **fotokurs** i klubbens lokaler i Ørje kl. 18.

Bygdekinoen i Marker rådhus viser kl. 18 filmen «Kung Fu Panda 3» og kl. 20 «Batman v Superman; Dawn of Justice».

Sven Ingvars - jubileumskonsert 60 år. Scalateatern i Karlstad kl. 19. Också 14. och 27. april.

TORS DAG 14.

Bowls i Marker rådhus kl. 16.

Marker Fotoklubb arrangerer **fotokurs** i klubbens lokaler i Ørje kl. 18.

FREDAG 15.

John Cleese - «the last time to see me before I die» i Karlstad CCC kl. 19.30.

LØRDAG 16.

Konsert med Andreas Jonsson och The Pink Cadillac Band i Gruvan Grums kl. 17. Arrangør: Lions.

Loveshack og mange andre artister underholder i Askim Kulturhus kl. 20.

MANDAG 18.

Seniordans i Marker rådhus kl. 17.

TORS DAG 21.

Kl. 18 i **Silbodals församlingshem:** Inför Lutherjubileet 2017 så får vi lyssna på en föreläsning om mannen som lade grunden till vår lutherska kyrka. Föreläsare biskop Esbjörn Hagberg. Arrangør: Nordmarkens Pastorat.

FREDAG 22.

Streaplers bjuder opp till dans på Best Western Gustaf Fröding i Karlstad kl. 21.

LØRDAG 23.

Vårmarknad i Årjäng. Trollparad, oppvisning av Starke Man, godisregn, hundutstilling, tivoli, kunst på hotellet, invigning av Årjängs Golfklubbs nya golfsimulator. Arrangør: Årjängs Centrumorganisation.

Vårmarked på Høytorp Fort i Mysen.

En helg med aktiviteter for hele familien, med kunst, håndverk, bruksalg, hobbyverksted for barn og åpen restaurant.

«**2 herremenn**». Revykongene Tor Erik Gunstrøm og Atle Jensen fortsetter sin elleville ferd i Østfold. Festiviteten i Mysen kl. 20.

SØNDAG 24.

Trav på Årjängs Travbana kl. 14.

Gospel rock. Ett stycke amerikansk musikhistoria. Scalateatern i Karlstad kl. 18.

Vårmarked på Høytorp Fort i Mysen fortsetter.

Konsert med Gospel Explosion i Askim Kulturhus kl. 19.

TIRSDAG 26.

Riksteateret viser «En midtsommer-nattsdrøm» i Askim Kulturhus kl. 19.

ONSDAG 27.

Kulturkveld på Galleri Ørje Brug. Konservator Stefan Ädel kåserer over temaet «Bevaring av gamle hus».

Cirkus Arnardo i Mysen Idrettspark kl. 18.

TORS DAG 28.

ABBA i Østfold. Festkonsert med Justerte Fruer, prosjektkor og solister i Festiviteten i Mysen kl. 19.

Konsert med Vamp i Askim Kulturhus kl. 19.

FREDAG 29.

Konsert med hårdrockbandet Graveyard i Nöjesfabriken i Karlstad kl. 21.

ABBA i Østfold. Festkonsert med Justerte Fruer, prosjektkor og solister i Festiviteten i Mysen kl. 19.

Wermlandsdansen på Karlstad CCC kl. 21.

LØRDAG 30.

ABBA i Østfold. Festkonsert med Justerte Fruer, prosjektkor og solister i Askim Kulturhus kl. 20.

Wermlandsdansen på Karlstad CCC kl. 21.

MAI**SØNDAG 1.**

Arbeidernes Dag.

Europeiske grafikere åpner utstilling på Galleri Ørje Brug. Åpen til 8. mai.

MANDAG 2.

Lunchtrav på Årjängs Travbana kl. 12.20.

Seniordans i Marker rådhus kl. 17.

TIRSDAG 3. MAI

Edvard Hoem snakker om sin seneste bok «Bror din på prærien». Kl. 19 i Marker bibliotek. Arr. Marker bibliotek og Den kulturelle Spaserstokken.

TORS DAG 5.

Fotball: Töcksfors IF herr- Forshaga IF. Hagavallen kl. 15.

Den verdenskjente amerikanske rapperen, produsenten og DJ-en **Lil Jon holder en eksklusiv klubbkonsert** på Nöjesfabriken i Karlstad kl. 22.

LØRDAG 7.

Vårmarked i Ørje sentrum.

Fotball: Årjängs IF herr-Eskilsäters IF. Tingevid idrottsplats.

Egil Refsti (t.v.) og Freddy Hagen. Foto: Marthe Laurendz Jensen.

Takk for hyggelig kveld

Marker Røde Kors og Frivillighetssentralen er sammen om å lage god stemning på dager da folk har et ekstra behov for å ha noen å være sammen med. Julaften er en slik dag. Fjorten personer deltok i den vellykkete julaftenfeiringen i peisestua i Ørje kirke. Det er riktig nok lenge siden jul, men arrangøren føler at de har behov for å rette en stor takk til alle som bidro til et fint arrangement.

– Dette tilbudet hadde ikke vært mulig uten all hjelpen vi har fått. Det er dermed mange som fortjener en stor takk. Spesielt Rema 1000, som bidro med all mat. Ragnhild og Sven Ole Nettet bidro med blant annet masse poteter. Marker Sparebank sto for annonsering, Bygdekvinnelaget for kaker og Einar Halvorsrud for veden, sier arrangørene Egil Refsti fra Røde Kors og Freddy Hagen i Frivillighetssentralen. Og Lars Johansson med sine døtre underholdt.

UTSTILLING

Frem til 20. mai er det utstillinger med Olav Tokerud på Marker bibliotek. Malerier, grafikk og tegninger.

MOTIONSBUGG I ÅRJÄNG

Varje mandag kl. 19 på Lians Bygdgård i Årjäng är det motionsdans för alla som tycker om att bugga. Alla kunskapsnivåer finns. De som nyss lärt sig och vill träna, de som är lite ringrostiga, de som kan och vill motionera. Det dansas till all slags musik – bara rytmen är go' så går det mesta att bugga till. Ingen föransökan krävs.

WERMLANDSDANSEN

Dansa in våren med Sveriges bästa dansband. I hjärtat av Värmland där solen alltid skiner. Ett stenkast från legendariska Sandgrund slås portarna upp för Sveriges nya dansfest. Under två dagar, 29. och 30. april, blir det dans och fest till Sveriges bästa dansband på Sveriges vackraste plats nämligen Karlstad CCC precis vid Klarälven.

Spelschema: Fredag: Arvingarna, Black Jack, Scotts.

Lördag: Lasse-Stefanz, Larz-Kristertz, Rune Rudberg med band.

**BARNEVERN
VAKTEN**
FOR INDRE ØSTFOLD
- for barn i akutsituasjoner

Telefon: 91 38 92 93
Åpningstid:
Hverdager kl. 16–08.
Helger og høytider:
Hele døgnet

MARKER KOMMUNE

Besøksadresse: Storgt 60, 1870 Ørje
Postadresse: Postboks 114, 1871 Ørje
Sentralbord: 69 81 05 00
Epost: post@marker.kommune.no

www.marker.kommune.no

Frivilligsentralen, tlf. 454 03 762
E-post: frivillig@marker.kommune.no

Følg aktiviteter og arrangementer i Marker på Skjer-i

Åpningstider

MARKER RÅDHUS
Servicetorget åpent kl. 7.30–15.
Sentralbordet åpent 8–15.

VAKTTELEFON MARKER KOMMUNE

- **Legevakt: 116 117**
- **Veterinærvakt: 954 87 330**
- **Barnevern: 91 38 92 93**
- **Vakttelefon vann/avløp: 92 42 33 20**

Kommunale møter

- 12. april** Oppvekst og omsorgsutvalget kl. 18.30.
Plan- og miljøutvalget kl. 18.30.
Kontrollutvalget kl. 09.
- 14. april** Formannskapet kl. 17.
- 21. april** Eldrerådet kl. 13.
- 26. april** Kommunestyret kl. 17.
- 12. mai** Kontrollutvalget kl. 09.
Møtested: Marker rådhus.

Odvar og Aslaug Holts Stiftelse for kulturelle og allmenntilgode formål

Søknad om slike midler sendes innen 25. april til:
Ordføreren i Marker
Postboks 114, 1870 Ørje

Kulturmidler 2016

Søknadsfrist 15. april. Søknadsskjema på kommunens hjemmeside.
Vedlegg som kreves; revidert regnskap 2015, budsjett 2016, årsberetning og medlemslister.
Eventuelle spørsmål rettes til Else Marit Svendsen, tlf. 92 89 47 38 eller epost else.marit.svendsen@marker.kommune.no

Ledig stilling

Biblioteksjef – ledig 100 prosent stilling ved Marker bibliotek. Søknadsfrist 20. april.
Fullstendig utlysningstekst og elektronisk søknadsskjema på kommunens hjemmeside.

HALDENKANALEN

Mange gode opplevelser for liten og stor i villmarksparadiset – gled deg!

Følg med på hva som skjer i Haldenkanalen på www.visithaldenkanalen.no og Facebook-siden: Regionalpark Haldenkanalen.

Trim

Tjukkasjengen går tur hver torsdag. Oppmøte ved Frivilligsentralen, Marker rådhus kl. 18.

Utstilling

Frem til 20. mai: Utstillinger med Olav Tokerud på Marker bibliotek; malerier, grafikk og tegninger.

OLAV TOKERUD UTSTILLING MARKER RÅDHUS

01. APRIL - 20. MAI
STORGATA 60, 1870 ØRJE

WWW.OLAVTOKERUD.COM

MARKER KOMMUNE

Marker er stedet for deg som vil noe

I Marker er alle gode initiativ velkomne, enten det dreier seg om næringsliv eller kulturtiltak, forretning eller gummibåtfestival. Og kommunen har mye å by på:

- støtteordninger for næringsetablering
- lite offentlig byråkrati
- godt utvalg av tomter og boliger
- barnehageplass til alle som ønsker det
- gode skoler
- variert fritidstilbud
- et aktivt kulturliv
- flott natur
- og massevis av trivelige innbyggere!

FAKTA:

Antall innbyggere: ca. 3.600

Areal: 413 km²

Kommunesenter: Ørje

Telefon: +47 69 81 05 00

Epost: post@marker.kommune.no

www.marker.kommune.no

www.visithaldenkanalen.no

Mulighetene er mange!

Ta kontakt!

